

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS DĖL UAB BŪSTO APLINKA IR UAB „MANO BŪSTO PRIEŽIŪRA“ KLIUDYMO ATLIKTI TYRIMĄ

2019 m. rugsėjo 25 d. Nr. 1S-119
Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2019 m. rugsėjo 25 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl UAB Būsto aplinka¹ ir UAB „Mano Būsto priežiūra“² kliudymo atlikti tyrimą.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) Tyrimas dėl UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ pradėtas Konkurencijos tarybos 2018 m. vasario 15 d. nutarimu Nr. 1S-18 (2018) „Dėl UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Mano Būstas“ kliudymo atlikti tyrimą“ (toliau – Tyrimas).³

(3) Tyrimo metu nagrinėti UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ veiksmai Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams atliekant Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo⁴ 25 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintus UAB Būsto aplinka naudojamų patalpų patikrinimo veiksmus.

(4) Tyrimo metu Konkurencijos taryba kreipėsi į UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ bei kitus subjektus, turinčius Tyrimui reikalingos informacijos.

(5) Konkurencijos tarybos Draudžiamų susitarimų tyrimo skyrius Tyrimo metu nustatytas aplinkybes ir padarytas išvadas išdėstė 2018 m. rugpjūčio 28 d. „Pranešime apie įtariamą pažeidimą dėl UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Mano Būstas“ kliudymo atlikti tyrimą“ Nr. 6S-15 (2018).⁵ Šis pranešimas kartu su Tyrimo bylos medžiaga 2018 m. rugpjūčio 28 d. buvo pateikti UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“.⁶

(6) UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ 2018 m. rugsėjo 14 d. pateikė paaiškinimus dėl Tyrimo išvadų.⁷ Atsižvelgusi į šiuos paaiškinimus, Konkurencijos taryba 2018 m. lapkričio 27 d. nutarimu Nr. 1S-153 (2018) „Dėl UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Mano Būstas“ kliudymo atlikti tyrimą papildomo tyrimo“ nusprendė atlikti papildomą Tyrimą.⁸

(7) Papildomo Tyrimo metu nustatytos aplinkybės ir padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos Draudžiamų susitarimų tyrimo grupės 2019 m. gegužės 30 d. „Pranešime apie įtariamą pažeidimą dėl UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Mano Būstas“ kliudymo atlikti tyrimą“ Nr. 6S-9 (2019) (toliau – Pranešimas).⁹ Konkurencijos taryba 2019 m. birželio 4 d. Pranešimą kartu

¹ Nuo 2019 m. rugpjūčio 14 d. UAB „Mano aplinka“ pakeitė pavadinimą į UAB Būsto aplinka. Atsižvelgiant į tai, toliau UAB „Mano aplinka“ vadinama UAB Būsto aplinka (bylos 23 tomas, 102 lapas).

² Nuo 2019 m. balandžio 13 d. UAB „Mano Būstas“ pakeitė pavadinimą į UAB „Mano Būsto priežiūra“. Atsižvelgiant į tai, toliau UAB „Mano Būstas“ vadinama UAB „Mano Būsto priežiūra“ (bylos 21 tomas, 27 lapas).

³ Bylos 1 tomas, 47–50 lapai, bylos 21 tomas, 18–21 lapai.

⁴ Toliau nutarime nurodomos Konkurencijos įstatymo nuostatos, galiojusios nagrinėjamų veiksmų atlikimo metu (nebent nurodoma kitaip).

⁵ Bylos 9 tomas, 1–18 lapai.

⁶ Bylos 10 tomas, 1–20 lapai, bylos 12 tomas, 1–20 lapai.

⁷ Bylos 10 tomas, 21–29 lapai, bylos 11 tomas, 1–9 lapai, bylos 12 tomas, 21–30 lapai, bylos 13 tomas, 1–10 lapai.

⁸ Bylos 14 tomas, 1, 2 lapai, bylos 15 tomas, 1, 2 lapai.

⁹ Bylos 23 tomas, 1–27 lapai.

su papildomo Tyrimo medžiaga pateikė UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“, taip sudarydama sąlygas pateikti rašytinius paaiškinimus dėl papildomo Tyrimo išvadų.¹⁰

(8) Konkurencijos taryba 2019 m. birželio 19 d. gavo UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ rašytinius paaiškinimus dėl papildomo Tyrimo išvadų (toliau – Paaiškinimai).¹¹ Bendrovės buvo išklaustytos 2019 m. liepos 18 d. vykusiame Konkurencijos tarybos išklausymo posėdyje.¹²

1. UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir jų tarpusavio sąsajos

(9) **UAB Būsto aplinka**, kodas 303297727, registracijos adresas Ozo g. 12A, Vilnius.

(10) Nagrinėjamų veiksmų atlikimo metu UAB Būsto aplinka generalinio direktoriaus pareigas ėjo [ASMENS DUOMENYS].¹³ Valdyba bendrovėje tuo metu nebuvo sudaryta.¹⁴

(11) UAB Būsto aplinka 2018 m. bendrosios pajamos buvo 18 805 246 EUR.¹⁵

(12) **UAB „Mano Būsto priežiūra“**, kodas 300883806, registracijos adresas Ozo g. 12A, Vilnius.

(13) Nagrinėjamų veiksmų atlikimo metu UAB „Mano Būsto priežiūra“ generalinio direktoriaus pareigas ėjo [ASMENS DUOMENYS]. UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdybos nariais tuo metu buvo [ASMENS DUOMENYS].¹⁶

(14) UAB „Mano Būsto priežiūra“ 2018 m. bendrosios pajamos buvo 88 636 346 EUR.¹⁷

(15) Nagrinėjamų veiksmų atlikimo metu UAB „Mano Būsto priežiūra“ priklausė 100 proc. UAB Būsto aplinka akcijų.¹⁸ [KOMERCINĖ PASLAPTIS].¹⁹

2. UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ veiksmai UAB Būsto aplinka naudojamų patalpų patikrinimo metu

(16) Konkurencijos taryba 2017 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1S-127 (2017) „Dėl ūkio subjektų veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose teritorijų priežiūros, valymo ir tvarkymo paslaugoms pirkti atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“ (toliau – Nutarimas) pradėjo tyrimą dėl ūkio subjektų veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose teritorijų priežiūros, valymo ir tvarkymo paslaugoms pirkti atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.²⁰ Tyrimas pradėtas turint įtarimų, kad UAB Būsto aplinka kartu su kitais ūkio subjektais derino komercinius pasiūlymus viešuosiuose pirkimuose teritorijų priežiūros, valymo ir tvarkymo paslaugoms pirkti. Nutarimu Konkurencijos taryba taip pat nusprendė atlikti Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus tyrimo veiksmus UAB Būsto aplinka ir kitų įtariamų ūkio subjektų naudojamose patalpose.

(17) Vilniaus apygardos administracinis teismas 2017 m. gruodžio 7 d. nutartimi²¹ (toliau – Nutartis) Konkurencijos tarybai leido atlikti Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytus tyrimo veiksmus UAB Būsto aplinka naudojamose patalpose adresu Ozo g. 12A, Vilnius. Patikrinimas UAB Būsto aplinka naudojamose patalpose pradėtas 2017 m. gruodžio 14 d. 11:00 val.²²

(18) Patikrinimo metu Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai [ASMENS DUOMENYS] (toliau visi kartu – Įgalioti pareigūnai, atskirai – Įgaliotas pareigūnas) UAB Būsto aplinka atstovą

¹⁰ Bylos 23 tomas, 28–56, 66–94 lapai.

¹¹ Bylos 23 tomas, 57–65, 95–101 lapai, bylos 24 tomas, 1–16 lapai.

¹² Bylos 26 tomas, 8–19 lapai.

¹³ Bylos 1 tomas, 6, 7 lapai, bylos 21 tomas, 6, 7 lapai.

¹⁴ Bylos 4 tomas, 14 lapas.

¹⁵ Bylos 23 tomas, 102 lapas.

¹⁶ Bylos 6 tomas, 29, 31 lapai.

¹⁷ Bylos 25 tomas, 1–3 lapai.

¹⁸ Bylos 1 tomas, 16 lapas, bylos 21 tomas, 16 lapas.

¹⁹ Bylos 4 tomas, 14, 15 lapai, bylos 6 tomas, 29–31 lapai.

²⁰ Bylos 1 tomas, 56–58 lapai.

²¹ Bylos 1 tomas, 59, 60 lapai.

²² Bylos 1 tomas, 3 lapas, bylos 21 tomas, 3 lapas.

direktorių [ASMENS DUOMENYS] supažindino su Nutarimu bei Nutartimi ir įteikė šių dokumentų išrašus.²³ UAB Būsto aplinka direktorius [ASMENS DUOMENYS] taip pat buvo supažindintas su Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 3 dalyje numatyta atsakomybe už informacijos, reikalingos tyrimui atlikti, nepateikimą, neteisingos ar ne visos informacijos pateikimą, už kliudymą įgaliotiems pareigūnams įeiti ir patikrinti ūkio subjekto patalpas, teritoriją ir transporto priemones, peržiūrėti ar paimti dokumentus ir daiktus, turinčius įrodomosios reikšmės tiriant bylą, už antspaudo, Konkurencijos tarybos pareigūnų uždėto pagal Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 4 punktą, sugadinimą ar nuplėšimą bei su Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 505 straipsnyje²⁴ numatyta atsakomybe už kliudymą įstatymų įgaliotiems pareigūnams įgyvendinti jiems suteiktas teises ar atlikti pavestas pareigas, jų teisėtų reikalavimų ar nurodymų nevykdymą.²⁵

(19) Patikrinimo metu buvo surašyti Konkurencijos tarybos patikrinimo, paėmimo, faktinių aplinkybių užfiksavimo bei užantspaudavimo protokolai.²⁶

2.1. Reikalavimas suteikti prieigą prie el. pašto serverio

2.1.1. Prieigos suteikimo aplinkybės

(20) Patikrinimo pradžioje Įgalioti pareigūnai įvertino, kad tyrimui yra reikalinga trijų UAB Būsto aplinka darbuotojų (generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS], direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] ir projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS]) darbinė informacija, įskaitant kompiuteriuose, el. pašto paskyrose buvusią informaciją. Nustatyta, kad UAB Būsto aplinka generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS] patikrinimo veiksmų atlikimo metu buvo išvykęs į [ASMENS DUOMENYS], todėl jo ir jo kompiuterio darbo vietoje nebuvo. Darbo vietoje taip pat nebuvo ir UAB Būsto aplinka projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] ir jos kompiuterio. Atsižvelgdami į tai, Įgalioti pareigūnai nurodė UAB Būsto aplinka direktoriui [ASMENS DUOMENYS] suteikti prieigą prie bendrovės naudojamo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] serverio (toliau – Serveris), kadangi per jį buvo galima pasiekti visų trijų tyrimui reikalingų darbuotojų el. pašto paskyrose buvusią informaciją. UAB Būsto aplinka direktorius [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. Šiuo tikslu UAB Būsto aplinka direktorius į tikrinamas patalpas pakvietė tose pačiose patalpose kaip ir UAB Būsto aplinka įsikūrusios UAB „Mano Būsto priežiūra“ informacinių technologijų direktorių [ASMENS DUOMENYS]. [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad [KOMERCINĖ PASLAPTIS].²⁷

(21) UAB „Mano Būsto priežiūra“ informacinių technologijų direktorius [ASMENS DUOMENYS] 11.47 val. paskambino [ASMENS DUOMENYS] ir su juo susitarė, kad jis į tikrinamas patalpas atvyks per pusvalandį, kadangi skambučio metu [ASMENS DUOMENYS] buvo išvykęs pietauti ir negalėjo atvykti į tikrinamas patalpas greičiau.²⁸ Informaciją apie tai, kad [ASMENS DUOMENYS] negali atvykti ir atvyks tik po pusvalandžio [ASMENS DUOMENYS] perdavė Įgaliotiems pareigūnams.

(22) [ASMENS DUOMENYS] sutartu laiku (apie 12:20 val.) į tikrinamas patalpas neatvyko, todėl apie 12:20 val. UAB „Mano Būsto priežiūra“ informacinių technologijų direktorius [ASMENS DUOMENYS] [ASMENS DUOMENYS] skambino dar kelis kartus, taip pat ir 12:57 val., tačiau abonentas visais atvejais buvo nepasiekiamas.²⁹

(23) [ASMENS DUOMENYS] sutartu laiku neatvykus, Įgaliotas pareigūnas [ASMENS DUOMENYS] apie 12.32 val. išjungė [ASMENS DUOMENYS] kompiuteryje buvusią „Microsoft Outlook“ programą.³⁰ Prieš atlikdamas šiuos veiksmus Įgaliotas pareigūnas užfiksavo [ASMENS

²³ Bylos 1 tomas, 3 lapas, bylos 21 tomas, 3 lapas.

²⁴ Administracinių nusižengimų kodekso 505 straipsnio redakcija, galiojusi nagrinėjamų veiksmų atlikimo metu.

²⁵ Bylos 1 tomas, 4 lapas, bylos 21 tomas, 4 lapas.

²⁶ Bylos 1 tomas, 3–13 lapai, bylos 21 tomas, 3–13 lapai.

²⁷ Bylos 1 tomas, 3–7, 10, 11, 31–33 lapai, bylos 21 tomas, 3–7, 10, 11 lapai.

²⁸ Bylos 1 tomas, 10, 11, 32 lapai, bylos 21 tomas, 10, 11 lapai.

²⁹ Bylos 1 tomas, 10, 11 lapai, bylos 21 tomas, 10, 11 lapai.

³⁰ Bylos 1 tomas, 10, 11, 31–33 lapai, bylos 21 tomas, 10, 11 lapai.

DUOMENYS] kompiuterio ekrano, kuriame buvo matyti atidaryta „Microsoft Outlook“ programa, vaizdą (angl. *screen shot*).³¹ Iš užfiksuoto vaizdo matyti, kad paskutinį kartą „Microsoft Outlook“ programa su Serveriu sinchronizavosi³² dar prieš prasidedant patikrinimui – 10:58 val.

(24) [ASMENS DUOMENYS] patikrinimo dienos mobiliojo telefono išklotinė rodo, kad jo mobilusis telefonas skambučio jam atvykti į tikrinamas patalpas metu (11:47:53 val.) buvo prisiregistravęs prie vietovės žymos, esančios [ASMENS DUOMENYS].³³ Pagal Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 3 straipsnio 82 dalį vietovės žyma (*Cell ID*) yra vietovės, kurioje skambutis inicijuojamas ar baigiamas viešajame judriojo ryšio tinkle, atpažinimo kodas. [KOMERCINĖ PASLAPTIS].³⁴ Tai reiškia, kad tokia apimtimi galima paklaida, nustatant konkrečios vietovės adresą. Atsižvelgiant į tai, kad UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ yra įsikūrusios Ozo g. 12A, Vilniuje ir netgi įvertinus minėtą [KOMERCINĖ PASLAPTIS] paklaidą miestuose, skambučio [ASMENS DUOMENYS] atvykti į tikrinamas patalpas metu [ASMENS DUOMENYS] buvo tikrinamose patalpose arba netoli jų. Tikrinamose patalpose arba netoli jų [ASMENS DUOMENYS] buvo ir 11:52:18 val., kai skambino UAB „ICOR“, kuri priklauso tai pačiai įmonių grupei kaip ir UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir kuri yra įsikūrusi tose pačiose patalpose kaip ir UAB Būsto aplinka, UAB „Mano Būsto priežiūra“,³⁵ informacinių technologijų departamento vadovui [ASMENS DUOMENYS].³⁶

(25) Analizuojant kitus duomenis iš [ASMENS DUOMENYS] mobiliojo telefono išklotinės,³⁷ nustatyta, kad [ASMENS DUOMENYS] mobilusis telefonas [ASMENS DUOMENYS] dar kartą skambino UAB „ICOR“ informacinių technologijų departamento vadovui [ASMENS DUOMENYS], o po šio skambučio [ASMENS DUOMENYS] sulaukė skambučio iš tikrinamose patalpose tuo metu buvusio UAB „Mano Būsto priežiūra“ informacinių technologijų direktoriaus [ASMENS DUOMENYS]), [ASMENS DUOMENYS] (nutarimo (24) pastraipa)).

(26) Į tikrinamas patalpas [ASMENS DUOMENYS] atvyko apie 14.14 val., t. y. po 2 val. ir 27 min. nuo skambučio jam atvykti į tikrinamas patalpas. Atvykęs į tikrinamas patalpas, [ASMENS DUOMENYS] prisijungė prie Serverio ir padarė UAB Būsto aplinka generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS], direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] ir projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyrose buvusių duomenų kopiją ir pateikė ją Įgaliotiems pareigūnams.³⁸

2.1.1.1. Patikrinimo metu dalyvavusių asmenų paaiškinimai

(27) Į tikrinamas patalpas atvykęs [ASMENS DUOMENYS] Įgaliotiems pareigūnams paaiškino, kad UAB „Mano Būsto priežiūra“ informacinių technologijų direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] skambučio metu (11:47 val.), „*buvo išvykęs pietauti* [ASMENS DUOMENYS]“ (atstumas tarp [ASMENS DUOMENYS] apytiksliai yra 6 km – Konkurencijos tarybos pastaba³⁹). Po 20 min. nuo šio skambučio (apie 12:10 val.) jam paskambino [ASMENS DUOMENYS] ir pasakė, kad [ASMENS DUOMENYS], todėl jis turėjo vykti pas [ASMENS DUOMENYS]. [ASMENS DUOMENYS] Įgaliotiems pareigūnams negalėjo paaiškinti, kodėl buvo ne ryšio zonoje, kai su juo buvo bandoma susisiekti telefonu (nuo 12:20 val.), nors, [ASMENS DUOMENYS] teigimu, jis „*turi būti pasiekiamas* [KOMERCINĖ PASLAPTIS]“. Atvykęs į tikrinamas patalpas, [ASMENS DUOMENYS] mobilaus telefono, į kurį jam skambino [ASMENS DUOMENYS], su savimi neturėjo, nurodė, kad „*paliko* [ASMENS DUOMENYS] arba mašinoje“ (pabraukta Konkurencijos

³¹ Bylos 21 tomas, 42 lapas.

³² Sinchronizacija – tai veiksmas, kuriam įvykus duomenų arba failų rinkinys lieka identiškas daugiau nei vienoje vietoje.

³³ Bylos 2 tomas, 18, 21, 22 lapai.

³⁴ Bylos 2 tomas, 22 lapas.

³⁵ Prieiga per internetą: <http://icor.lt/lt>, taip pat <https://www.registrucentras.lt/jar/p/index.php?pav=ICOR&p=1>.

³⁶ Bylos 21 tomas, 39, 40, 54 lapai.

³⁷ Bylos 2 tomas, 18, 21 lapai.

³⁸ Bylos 1 tomas, 13 lapas, bylos 21 tomas, 13 lapas.

³⁹ Prieiga per internetą: [https://www.google.lt/maps/dir/\[ASMENS DUOMENYS\]+08200/54.671566,25.2675756/@54.6935539,25.2319275,13z/data=!3m1!4b1!4m9!4m8!1m5!1m1!1s0x46dd914c33562757:0xe4df48bbd9d28d7d!2m2!1d25.2784352!2d54.7160051!1m0!3e0?hl=lt](https://www.google.lt/maps/dir/[ASMENS DUOMENYS]+08200/54.671566,25.2675756/@54.6935539,25.2319275,13z/data=!3m1!4b1!4m9!4m8!1m5!1m1!1s0x46dd914c33562757:0xe4df48bbd9d28d7d!2m2!1d25.2784352!2d54.7160051!1m0!3e0?hl=lt).

tarybos). Taip pat paaiškino, kad „[KOMERCINĖ PASLAPTIS] gali prisijungti prie serverio, bet neturi nuotolinio prisijungimo prie serverio ir nebuvo prisijungęs prie serverio, tuo metu, kai buvo išvykęs“.⁴⁰

(28) 2018 m. balandžio 20 d. vykusios apklausos metu [ASMENS DUOMENYS] patvirtino nutarimo (27) pastraipoje nurodytus paaiškinimus patikrinimo metu, kad 11:47 val., kai sulaukė UAB „Mano Būsto priežiūra“ informacinių technologijų direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] skambučio atvykti, jis buvo išvykęs pietauti: „Kiek pamenu, buvau išvykęs pietauti. Kiek pamenu, [ASMENS DUOMENYS], kažkur ten. Buvau vienas“. Net ir supažindintas su vietovės žymomis, kurios rodo, kad 11:47:53 val., kai sulaukė skambučio iš [ASMENS DUOMENYS] atvykti į tikrinamas patalpas, jis buvo tikrinamose patalpose arba netoli jų (nutarimo (24) pastraipa), [ASMENS DUOMENYS] tai neigė: „Aš buvau išvykęs pietauti [ASMENS DUOMENYS] Kaip ir minėjau, tuo metu aš buvau išvykęs. Aš Ozo g. tuo metu, kai man skambinote nebuvo. Lieku prie atsakymo, kad aš Ozo gatvėje tuo metu nebuvo“.⁴¹

(29) [ASMENS DUOMENYS] apklausos Konkurencijos taryboje metu paaiškino, kad nuo 11:47 val. iki 14:14 val. (kol atvyko į tikrinamas patalpas) „Su manimi susisieki [ASMENS DUOMENYS], prašė atvykti [ASMENS DUOMENYS]. Aš vykau [ASMENS DUOMENYS], tad kur tiksliai važiauvau dabar neatsimenu“ (pabraukta Konkurencijos tarybos).⁴² Kaip nurodyta nutarimo (27) pastraipoje, atvykęs į tikrinamas patalpas [ASMENS DUOMENYS] Įgaliotiems pareigūnams nurodė, kad prieš atvykdamas į tikrinamas patalpas jis buvo pas [ASMENS DUOMENYS], kadangi telefoną „paliko [ASMENS DUOMENYS] arba mašinoje“ (pabraukta Konkurencijos tarybos). Tačiau iš [ASMENS DUOMENYS] mobiliojo telefono išsklotinės duomenų (nutarimo (25) pastraipa) nenustatyta, kad [ASMENS DUOMENYS] tuo metu būtų buvęs [ASMENS DUOMENYS]. [ASMENS DUOMENYS] tuo metu buvo visai kitoje Vilniaus miesto dalyje nei yra [ASMENS DUOMENYS] – buvo [ASMENS DUOMENYS]. Apie buvimą būtent šioje Vilniaus miesto dalyje [ASMENS DUOMENYS] Įgaliotiems pareigūnams patikrinimo metu nieko neužsiminė.

(30) Apklausos metu paklaustas apie UAB „ICOR“, [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. [ASMENS DUOMENYS] apklausos metu neprisiminė, ar patikrinimo dieną 6 kartus kalbėjosi su [ASMENS DUOMENYS], taip pat kokiais klausimais su šiuo asmeniu jis bendravo: „<...> Nelabai pamenu, kas tuo metu vyko. Jei pas Jus parašyta, tai gal ir bendravau. Dėl ko ir apie ką kalbėjome tikrai nepasakysiu“.⁴³

2.1.2. [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyroje buvę duomenys

(31) Kaip nurodyta nutarimo (26) pastraipoje, atvykęs į tikrinamas patalpas, [ASMENS DUOMENYS] prisijungė prie Serverio ir padarė visų trijų tyrimui reikalingų asmenų el. pašto paskyroje buvusių duomenų kopiją ir pateikė ją Įgaliotiems pareigūnams. [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyroje buvusių duomenų kopija užėmė 68,3 MB, iš viso joje Tyrimo metu rasti 698 el. laiškų įvykiai, 3 iš jų iš patikrinimo dienos.⁴⁴

(32) Atsižvelgdami į tai, kad UAB Būsto aplinka direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] darbinis kompiuteris buvo tikrinamose patalpose, Įgalioti pareigūnai iš šio kompiuterio paėmė „Microsoft Outlook“ programos ost failo (angl. *Offline Outlook Data File*) kopiją. Šiame „Microsoft Outlook“ programos ost faile (angl. *Offline Outlook Data File*) buvo laikomi [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros duomenys. Jau patikrinimo metu pastebėta, kad iš kompiuterio paimta „Microsoft Outlook“ programos ost failo (angl. *Offline Outlook Data File*) kopija buvo ženkliai didesnė už [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopiją, kurią, prisijungęs prie Serverio, padarė ir Įgaliotiems pareigūnams pateikė [ASMENS DUOMENYS] – „Microsoft

⁴⁰ Bylos 1 tomas, 12, 13, 33 lapai, bylos 21 tomas, 12, 13 lapai.

⁴¹ Bylos 6 tomas, 12 lapas, bylos 5 tomas, 25 lapas.

⁴² Bylos 6 tomas, 10 lapas, bylos 20 tomas, 15 lapas.

⁴³ Bylos 6 tomas, 12, 13 lapai.

⁴⁴ Bylos 1 tomas, 13, 15 lapai, bylos 21 tomas, 13, 15 lapai, bylos 21 tomas, 44 lapas, bylos 22 tomas, 2–8, 33 lapai.

Outlook“ programos *ost* failo (angl. *Offline Outlook Data File*) kopija užėmė 1,1 GB, iš viso joje Tyrimo metu rasti 8 177 el. laiškų įvykių, 19 iš jų iš patikrinimo dienos.⁴⁵

(33) Pagal viešai prieinamas „Microsoft Outlook“ programos taisykles⁴⁶ „Microsoft Outlook“ programos *ost* faile (angl. *Offline Outlook Data File*) yra laikomi su el. pašto serveriu susinchronizuoti duomenys tam, kad el. pašto vartotojas, neturėdamas interneto ryšio, galėtų pasiekti savo el. pašto paskyros turinį ir dirbti su savo el. paštu. Taigi „Microsoft Outlook“ programos *ost* failo (angl. *Offline Outlook Data File*) paskirtis – tik atvaizduoti po sinchronizacijos su el. pašto serveriu el. pašto serveryje esančius duomenis už tam tikrą laikotarpį. „Microsoft Outlook“ programos *ost* failui (angl. *Offline Outlook Data File*) turint tokią savybę, el. pašto paskyroje turi būti ne mažiau duomenų nei jų yra „Microsoft Outlook“ programos *ost* faile (angl. *Offline Outlook Data File*).

(34) Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad paskutinįkart UAB Būsto aplinka direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] „Microsoft Outlook“ programa su Serveriu sinchronizavosi dar prieš prasidedant patikrinimui, t. y. 10:58 val., todėl, vadovaujantis nutarimo (33) pastraipoje nurodyta informacija apie „Microsoft Outlook“ programos *ost* failo (angl. *Offline Outlook Data File*) paskirtį, 10:58 val. ir vėliau Įgalioti pareigūnai [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS], turėjo rasti ne mažiau duomenų nei jų buvo rasta iš kompiuterio paimtame „Microsoft Outlook“ programos *ost* faile (angl. *Offline Outlook Data File*) (nutarimo (32) pastraipa). Tačiau šioje el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS], tokio kiekio informacijos Tyrimo metu nebuvo rasta – buvo rasta ženkliai mažiau duomenų, pavyzdžiui, [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS], buvo rasti 3 patikrinimo dienos el. laiškų įvykiai, kai tuo tarpu iš kompiuterio paimtame „Microsoft Outlook“ programos *ost* faile (angl. *Offline Outlook Data File*) tokių patikrinimo dienos el. laiškų įvykių rasta net 19.

(35) Tyrimo metu analizuojant UAB Būsto aplinka projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopiją, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS], nustatyta, kad gautųjų el. laiškų kataloge (angl. *inbox*) yra el. laiškas, kurį vykstant patikrinimui 11:23:45 val. tiek [ASMENS DUOMENYS] ([ASMENS DUOMENYS] buvo siūsta šio el. laiško kopija (angl. *Cc*)), tiek [ASMENS DUOMENYS] ([ASMENS DUOMENYS] buvo šio el. laiško gavėjas (angl. *To*)) išsiuntė [ASMENS DUOMENYS] iš savo el. pašto paskyros [ASMENS DUOMENYS] (el. laiško dalykas (angl. *subject*) „Manau kad geros naujienos“).⁴⁷ Nors el. laiškas buvo siūstas [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS], šio el. laiško nėra. Atsižvelgiant į šio el. laiško išsiuntimo laiką (11:23:45 val.), šis el. laiškas turėjo būti rastas šioje [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS].

2.1.2.1. Patikrinimo metu dalyvavusių asmenų paaiškinimai

(36) Patikrinimo metu Įgalioti pareigūnai paklausė [ASMENS DUOMENYS], dėl kokių priežasčių taip ženkliai skiriasi nutarimo (31) ir (32) pastraipose nurodytų failų dydžiai. [ASMENS DUOMENYS] iš pradžių negalėjo paaiškinti, dėl kokių priežasčių taip galėjo nutikti. Vėliau asmuo nurodė, kad „<...> failų dydžiai gali skirtis dėl įvairių tech. priežasčių“.⁴⁸

(37) 2018 m. balandžio 20 d. vykusios apklausos metu [ASMENS DUOMENYS] taip pat buvo paprašytas paaiškinti, kodėl taip ženkliai skiriasi paimtų failų dydžiai. [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad „Prašius keturiems mėnesiams gan sudėtinga atsakyti. Galbūt buvo sukongfigūruotas dar vienas (ar daugiau) įrenginys, kuris komunikuoja su serveriu, paima el. laiškus

⁴⁵ Bylos 1 tomas, 13, 14 lapai, bylos 21 tomas, 13, 14 lapai, bylos 22 tomas, 9–32, 34 lapai.

⁴⁶ Bylos 21 tomas, 24–26 lapai.

⁴⁷ Bylos 21 tomas, 44, 48 lapai, bylos 22 tomas, 33 lapas.

⁴⁸ Bylos 1 tomas, 13 lapas, bylos 21 tomas, 13 lapas.

iš serverio ir juos ištrina (pavyzdžiui, POP3)“.⁴⁹ Į šį klausimą negalėjo atsakyti ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ informacinių technologijų direktorius [ASMENS DUOMENYS].⁵⁰

(38) Tyrimo metu UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ laikėsi pozicijos, kad failų dydžiai galėjo skirtis dėl įvairių techninių priežasčių, už kurias bendrovės neatsako ir kurių nekontroliuoja.⁵¹ [KOMERCINĖ PASLAPTIS].⁵² [KOMERCINĖ PASLAPTIS].⁵³ Kaip nurodė bendrovės, įrenginių, galinčių daryti įtaką Serveryje esantiems duomenims, konfigūravimui, reikalingas tik Serverio pavadinimas, prisijungimo vardas bei prisijungimo slaptažodis, kuriuos žino kiekvienas konkretus vartotojas.⁵⁴

(39) [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad savo darbinį el. paštą pasiekdavo UAB Būsto aplinka suteiktu kompiuteriu ir mobiliuoju telefonu, ir jokių asmeninių įrenginių tam nenaudojo. Paklaustas, kas jam šiuose įrenginiuose įdiegė visas reikiamas programas darbu su darbinio el. paštu ir nustatė visus reikiamus el. pašto paskyros nustatymus, atsakė, kad viską padarė informacinių technologijų skyrius ir jis pats jokių nustatymų nekeitė, nes nėra kvalifikuotas tam darbui. Be to, nurodė, kad nežino jokių programinių, techninių įrenginių, kurie leidžia iš el. pašto serverio paimti el. laiškus jų nepaliekant serveryje. Nurodė, kad UAB Būsto aplinka darbuotojai, jo žiniomis, iš viso neturi priėjimo prie Serverio, kad galėtų tuos įrenginius nustatyti. Paklaustas, dėl kokių priežasčių patikrinimo metu Serveryje buvusių duomenų kiekis ženkliai skyrėsi nuo jo kompiuteryje buvusių el. pašto duomenų kiekio, [ASMENS DUOMENYS] negalėjo paaiškinti, kadangi, jo teigimu, jis net nežino, ar galėtų daryti įtaką tokių duomenų kiekiui nesutapimui. Kaip nurodė [ASMENS DUOMENYS], tuo metu, kai Įgalioti pareigūnai atliko patikrinimą, jo kompiuteris ir mobilusis telefonas visada buvo matomas Įgaliotų pareigūnų, jis su niekuo nekomunikavo be Įgaliotų pareigūnų žinios, ir tuo metu tikrai negalėjo daryti įtakos duomenų neatitikimui. [ASMENS DUOMENYS] teigimu, jis būtų nekompetentingas tą padaryti, be to, neturi tam reikalingų priegigos teisių.⁵⁵

2.2. Reikalavimas UAB Būsto aplinka generaliniam direktoriui

2.2.1. Patikrinimo metu nustatytos aplinkybės

(40) Įgaliotiems pareigūnams taip pat buvo reikalinga peržiūrėti UAB Būsto aplinka generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] darbiname kompiuteryje buvusią informaciją, tačiau, kaip minėta nutarimo (20) pastraipoje, UAB Būsto aplinka generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] ir jo darbinio kompiuterio nebuvo tikrinamose patalpose. Patikrinimo metu 11:32 val. Įgaliota pareigūnė [ASMENS DUOMENYS] iš UAB Būsto aplinka direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] mobilaus telefono⁵⁶ paskambino UAB Būsto aplinka generaliniam direktoriui [ASMENS DUOMENYS] ir informavo apie UAB Būsto aplinka patalpose vykstančius patikrinimo veiksmus bei įpareigojo netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti [ASMENS DUOMENYS] darbiname kompiuteryje [KOMERCINĖ PASLAPTIS] buvusios informacijos. UAB Būsto aplinka generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS] taip pat buvo supažindintas su atsakomybe už Įgaliotos pareigūnės reikalavimų nesilaikymą (Administracinių nusižengimo kodekso 189¹ straipsnyje⁵⁷ ir Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 3 dalyje numatyta atsakomybe). Įgaliota pareigūnė su UAB Būsto aplinka generaliniu direktoriumi [ASMENS DUOMENYS] susitarė, kad [ASMENS DUOMENYS] 2017 m. gruodžio 15 d. 9:00 val. atvyks į Konkurencijos tarybos patalpas, esančias Jogailos g. 14, Vilniuje, ir atsiveš minėtą kompiuterį patikrai.⁵⁸

⁴⁹ Bylos 6 tomas, 10 lapas, bylos 20 tomas, 15 lapas.

⁵⁰ Bylos 6 tomas, 21, 22 lapai, bylos 20 tomas, 15 lapas.

⁵¹ Bylos 16 tomas, 7 lapas, bylos 17 tomas, 15 lapas, bylos 19 tomas, 7 lapas, bylos 20 tomas, 16 lapas.

⁵² Bylos 16 tomas, 7 lapas.

⁵³ Bylos 16 tomas, 8 lapas, bylos 19 tomas, 7, 8 lapai.

⁵⁴ Bylos 16 tomas, 10 lapas, bylos 17 tomas, 17 lapas, bylos 19 tomas, 10 lapas, bylos 20 tomas, 17 lapas.

⁵⁵ Bylos 18 tomas, 27–29a lapai, bylos 21 tomas, 36–38a lapai.

⁵⁶ Bylos 2 tomas, 29 lapas.

⁵⁷ Administracinių nusižengimo kodekso 189¹ straipsnio redakcija, galiojusi nagrinėjamų veiksmų atlikimo metu.

⁵⁸ Bylos 1 tomas, 6, 7 lapai, bylos 21 tomas, 6, 7 lapai.

(41) Atliekant poëmio analizę, nustatyta, kad patikrinimo dieną, apytikriai nuo 10:28 val. iki 11:41 val. UAB Būsto aplinka generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] kompiuterio [KOMERCINĖ PASLAPTIS] paskutinės veiklos registre yra užfiksuoti įvairūs veiklos įrašai, o nuo 11:41 val. iki 19:45 val. nebuvo užfiksuota jokių įrašų. Patikrinimo dieną 20:29 val., 20:31 val., 20:35 val., 20:56 val. [ASMENS DUOMENYS] kompiuteryje buvo įrašyta ir panaudota „File Shredder“ programa,⁵⁹ skirta failų, dokumentų ir kitų aplankų naikinimui iš kompiuterio be atkūrimo galimybės. „File Shredder“ programos naudojimo metu dokumentas, failas ar kitas aplankas, kurį yra pasirenkama apdoroti, yra perrašomas kita informacija naudojant specialius algoritmus. Kuo daugiau kartų yra panaudojama perrašymo funkcija, tuo mažiau tikėtina, kad dokumentą, failą ar kitą aplanką bus įmanoma atkurti ateityje. „File Shredder“ taip pat skirta jau ištrintų failų atkūrimo galimybių ribojimui. Funkcijos „trinti“ (angl. „delete“) operacinėje sistemoje „Windows“ panaudojimo metu, dokumentas, failas ar kitas aplankas, kuris yra apdorojamas šia funkcija, yra paslepiamas kompiuterio diske, bet galutinai nesunaikinamas. Tuo tarpu „File Shredder“ perrašo diske esančią laisvą erdvę, užtikrinant, kad ištrintų failų nebūtų galima atkurti.⁶⁰

2.2.2. Patikrinimo metu dalyvavusių asmenų paaiškinimai

(42) 2018 m. balandžio 20 d. vykusios apklausos metu Konkurencijos tarybos pareigūnai paklausė UAB Būsto aplinka generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS], ar patikrinimo dieną bendravo su UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB Būsto aplinka bei kaip jis naudojo savo kompiuterį [KOMERCINĖ PASLAPTIS] po įgaliotos pareigūnės [ASMENS DUOMENYS] nurodymo netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti informacijos, buvusios šiame kompiuteryje. UAB Būsto aplinka generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad „[KOMERCINĖ PASLAPTIS]“⁶¹ bei „Po KT pareigūnės įgaliojimo, kaip supratau netrinti informacijos, [ASMENS DUOMENYS] kompiuteriu nesinaudojo ir prisijungė tik grįžęs“.⁶² UAB „Mano Būsto priežiūra“ informacinių technologijų direktorius [ASMENS DUOMENYS] apklausos metu taip pat patvirtino, kad patikrinimo dieną jam skambino [ASMENS DUOMENYS] ir nurodė, kad [KOMERCINĖ PASLAPTIS].⁶³

(43) UAB Būsto aplinka generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. balandžio 20 d. Konkurencijos taryboje vykusios apklausos metu taip pat nurodė, kad patikrinimo dieną „apie 20 val. [ASMENS DUOMENYS] susitiko su [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS] buvo apie 1 val. Jam reikėjo kompiuterio administravimo teisių, tam, kad galėtų instaliuoti File Shredder programą kompiuteryje“. [ASMENS DUOMENYS] taip pat nurodė, kad „negalėjo atsisiųsti ir instaliuoti programos be administratoriaus leidimo, tuo tikslu kreipiausi į [ASMENS DUOMENYS], kad suteiktų prisijungimą prie savo paskyros su administratoriaus teisėmis“.⁶⁴ Šią aplinkybę 2018 m. balandžio 20 d. Konkurencijos taryboje vykusios apklausos metu patvirtino ir [KOMERCINĖ PASLAPTIS].⁶⁵ Taip pat [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad „[KOMERCINĖ PASLAPTIS]“.⁶⁶

(44) UAB Būsto aplinka generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad „kiek jam yra žinoma Shredder programa skirta ne failų naikinimui, o panaikinti galimybę atkurti ankščiau ištrintus failus“. UAB Būsto aplinka generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS], aiškindamas, kaip naudojo „File Shredder“ programą nurodė, kad „pirma susirado programą, atsisiuntė ją,

⁵⁹ Bylos 1 tomas, 20–28 lapai, bylos 3 tomas, 14 lapas.

⁶⁰ Prieiga per internetą: <http://www.files shredder.org/> (bylos 1 tomas, 46 lapas, bylos 21 tomas, 17 lapas).

⁶¹ Bylos 4 tomas, 5 lapas.

⁶² 2018 m. balandžio 20 d. UAB „Mano aplinka“ generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas, atsakymas į 8a. klausimą (bylos 4 tomas, 5 lapas, bylos 3 tomas, 14 lapas).

⁶³ Bylos 6 tomas, 23 lapas.

⁶⁴ 2018 m. balandžio 20 d. UAB „Mano aplinka“ generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas, atsakymas į 9 ir 19 klausimus (bylos 4 tomas, 6, 7 lapai, bylos 3 tomas, 14 lapas).

⁶⁵ 2018 m. balandžio 20 d. UAB „Mano Būstas“ informacinių technologijų direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas, atsakymas į 27 klausimą (bylos 6 tomas, 23 lapas).

⁶⁶ Bylos 6 tomas, 24 lapas.

susiinstaliavo, įsijungė, nurodė aplanką, kurį norėjo apdoroti – kompiuterio šiukšliadėžę. Du kartus pakartojo apdorojimo veiksmą tam, kad nebūtų galima atkurti tų failų. Tai galėjo būti 2-3 savaitių filmai, nuotraukos“. Taip pat pažymėjo, kad „Reikėjo instaliuoti „shredderį“ tam, kad panaikintų anksčiau trintų failų liekanas, filmus, nuotraukas, muzikas, kurie nesuderinami su darbinėmis pareigomis. Jokių darbinių failų netrynė. Darbinių failų buvo ne daug, projektų formos, biudžetai ir pan.“⁶⁷

3. UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ pateikti pareiškimai dėl pažeidimo ir numatytos baudos pripažinimo ir prašymai nutraukti Tyrimą Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu

(45) Tiek UAB Būsto aplinka, tiek UAB „Mano Būsto priežiūra“ 2018 m. rugpjūčio 10 d.⁶⁸ Konkurencijos tarybai pateikė pareiškimus dėl pažeidimo ir numatytos baudos pripažinimo (toliau – Pareiškimai).⁶⁹

(46) [KOMERCINĖ PASLAPTIS].⁷⁰ [KOMERCINĖ PASLAPTIS].⁷¹

(47) [KOMERCINĖ PASLAPTIS].⁷² [KOMERCINĖ PASLAPTIS].⁷³

(48) Tyrimą atliekantys įgalioti pareigūnai 2018 m. rugpjūčio 13 d. raštais⁷⁴ informavo bendroves apie tai, kad nagrinėjamu atveju Konkurencijos įstatymo pažeidimo ir baudos pripažinimas nesudarytų sąlygų efektyviau atlikti Tyrimo taip, kaip yra reikalaujama pagal Atsakomybę lengvinančios aplinkybės, pagal kurią tyrimo metu pripažįstamas Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimas ir numatyta bauda, taikymo tvarkos, patvirtintos Konkurencijos tarybos 2017 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 1S-32 (2017) (toliau – Tvarka), 7 punkto nuostatas. Tokią išvadą Tyrimą atliekantys pareigūnai padarė atsižvelgę į nedidelę Tyrimo apimtį bei Tyrimo metu tirtų ir nustatytų faktinių aplinkybių aiškų pobūdį. Papildomai Tyrimą atliekantys pareigūnai informavo bendroves, kad jų pateikti Pareiškimai neatitinka Tvarkos 6.1 papunktyje nustatytų reikalavimų nurodyti aiškų, nedviprasmišką ir besąlyginį dalyvavimo padarant įtariamą pažeidimą bei savo atsakomybės už šį pažeidimą pripažinimą.

(49) UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ 2018 m. rugsėjo 14 d. pateikė prašymus nutraukti Tyrimą Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu Konkurencijos tarybai patvirtinus bendrovių pateiktus išipareigojimus (toliau – Prašymas nutraukti Tyrimą).⁷⁵

4. UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ Paaiškinimai

(50) Bendrovių teigimu, protingas [ASMENS DUOMENYS] uždelsimas atvykti į tikrinamas patalpas, nenustačius, kad prieiga prie Serverio buvo apsunkinta tikslingai, negali būti laikomas kliudymu. [ASMENS DUOMENYS] kompiuterio pateikimas po 72 val. nelaikomas kliudymu, kai tuo tarpu užtrukimas 2 val. – jau laikomas kliudymu.⁷⁶ Be to, Konkurencijos taryba privalo prisiimti tyrimo veiksmų atlikimo riziką, kai ji patikrinimo veiksmus pradeda ūkio subjekto pietų pertraukos metu, teikia nurodymus ūkio subjektui, nenurodydama, kaip greitai nurodymai turi būti įvykdomi.⁷⁷

⁶⁷ 2018 m. balandžio 20 d. UAB „Mano aplinka“ generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas, atsakymas į 15b ir 19 klausimus (bylos 4 tomas, 6, 7 lapai, bylos 3 tomas, 14 lapas).

⁶⁸ UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Mano Būstas“ Pareiškimai Konkurencijos taryboje registruoti kitą darbo dieną – 2018 m. rugpjūčio 13 d.

⁶⁹ Bylos 7 tomas, 1–3 lapai, bylos 8 tomas, 1–3 lapai.

⁷⁰ Bylos 7 tomas, 1 lapas.

⁷¹ Bylos 7 tomas, 1, 2 lapai.

⁷² Bylos 8 tomas, 1 lapas.

⁷³ Bylos 8 tomas, 1, 2 lapai.

⁷⁴ Bylos 4 tomas, 17, 18 lapai, bylos 6 tomas, 54, 55 lapai.

⁷⁵ Bylos 10 tomas, 30, 31 lapai, bylos 11 tomas, 31, 32 lapai.

⁷⁶ Bylos 23 tomas, 60–62, 95–98 lapai, bylos 24 tomas, 4–6, 10–13 lapai.

⁷⁷ Bylos 26 tomas, 12–14 lapai.

(51) Kaip nurodė UAB Būsto aplinka, Konkurencijos tarybos Įgalioti pareigūnai [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyroje buvusius duomenis gavo iš [ASMENS DUOMENYS] kompiuterio (Konkurencijos taryba paėmė [ASMENS DUOMENYS] kompiuteryje buvusios „Microsoft Outlook“ programos *ost* failo (angl. *Offline Outlook Data File*) kopiją – Konkurencijos tarybos pastaba), todėl bendrovės negali būti baudžiamos už dviejų tos pačios informacijos kopijų nepateikimą.⁷⁸ UAB „Mano Būsto priežiūra“ teigimu, Konkurencijos taryba Tyrimo metu pati nustatė, kad iš [ASMENS DUOMENYS] kompiuterio paimtame faile galėjo būti daugiau el. pašto duomenų nei Serveryje, todėl lieka neįrodyta, kad informacija buvo trinta, modifikuota, kitaip keista.⁷⁹ Be to, nėra aišku, kokią pareigą turėjo UAB „Mano Būsto priežiūra“, kada tokia pareiga jai tapo žinoma bei kada tariamai buvo pažeista.⁸⁰

(52) UAB Būsto aplinka teigimu, ji nėra atsakinga už tai, kaip [KOMERCINĖ PASLAPTIS] bendrovė organizuoja savo darbą.⁸¹

(53) UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ teigimu, UAB Būsto aplinka generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] veiksmai negali būti kvalifikuojami kaip Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktų pažeidimas, kadangi Įgalioti pareigūnai nurodymo „netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti“ kompiuteryje esančios informacijos negalėjo duoti telefonu. Tai bendrovės grindžia tuo, kad nurodymų davimo telefonu nenumato Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies nuostatos, be to, duodant nurodymą telefonu, nurodymą gaunantis asmuo negali patikrinti nurodymą duodančio asmens tapatybės ir įgaliojimų. Be to, nėra užfiksuota, kad generaliniam direktoriui būtų pateiktas Nutarimas arba Nutartis, kuriuo leidžiama atlikti patikrinimo veiksmus. Bendrovių teigimu, Nutartyje aiškiai nurodyta, kad Konkurencijos tarybai yra išduotas leidimas atlikti patikrinimą UAB Būsto aplinka naudojamose patalpose, todėl Konkurencijos tarybos Įgalioti pareigūnai [ASMENS DUOMENYS], kurio nebuvo tikrinamose patalpose, galėjo suformuluoti įpareigojimą raštu leisti peržiūrėti ir kopijuoti tyrimui reikalingus dokumentus ir darbo užrašus. Be to, [ASMENS DUOMENYS] savo veiksmis nepanaikino jokios tyrimui aktualios informacijos.⁸²

(54) UAB „Mano Būsto priežiūra“ teigimu, nagrinėjamoje situacijoje nėra taikoma vieno ekonominio vieneto teorija, todėl UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB Būsto aplinka negali būti pripažįstami vienu ekonominiu vienetu. UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB Būsto aplinka tariamu kliudymu nevykdė komercinės veiklos, t. y. ūkio subjektų elgesį sąlygojo ne bendras veikimas ir (ar) tikslas rinkoje, o procedūrinių veiksmų atlikimas – reikalingos informacijos suteikimas Konkurencijos tarybai.⁸³

(55) UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB Būsto aplinka teigimu, joms galėtų būti skirta tik minimali arba simbolinė bauda. Tai bendrovės aiškina tuo, kad tariamas pažeidimas nesukėlė jokių neigiamų padarinių, tyrimas, dėl kurio buvo vykdomas patikrinimas, buvo nutrauktas, el. pašto paskyroje buvusią informaciją Įgalioti pareigūnai galėjo gauti iš kitų įtariamo draudžiamo susitarimo dalyvių. Bendrovių vertinimu, jų pateikti Pareiškimai turėjo būti priimti Konkurencijos tarybos. Aplinkybė, dėl kurios atsisakyta priimti Pareiškimus – nedidelė Tyrimo apimtis bei aiškus pažeidimo pobūdis. Tokiai aplinkybei esant teisingai, Konkurencijos tarybai nebūtų poreikio pratęsti Tyrimo termino, vėliau – Tyrimą papildyti. Todėl pateikti Pareiškimai privalo būti įvertinti bent jau kaip Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje numatyta lengvinanti aplinkybė. Šiuo atveju egzistuoja ir kitos lengvinančios aplinkybės: tariamas pažeidimas objektyviai nenulėmė jokių pasekmių, ūkio subjektai suteikė galimybę savo darbuotojams darbo metu vykti į Konkurencijos tarybos apklausą,

⁷⁸ Bylos 23 tomas, 62 lapas, bylos 24 tomas, 6 lapas.

⁷⁹ „Microsoft Outlook“ taisyklėse, kuriomis vadovaujasi Konkurencijos taryba, nurodyta: „*Taip yra todėl, kad šie failai išsaugomi jūsų kompiuteryje ir nepriklauso nuo pašto dėžutės serveryje dydžio apribojimų. Perkeldami įvykius į kompiuteryje esantį „Outlook“ duomenų failą (.pst), jūs galite atlaisvinti pašto serveryje esančios pašto dėžutės talpą*“ (bylos 23 tomas, 97, 98 lapai, bylos 24 tomas, 12, 13 lapai).

⁸⁰ Bylos 26 tomas, 15, 16 lapai.

⁸¹ Bylos 23 tomas, 61, 62 lapai, bylos 24 tomas, 5, 6 lapai.

⁸² Bylos 23 tomas, 57–59, 98 lapai, bylos 24 tomas, 1–3, 13 lapai, bylos 26 tomas, 12, 13 lapai, bylos 12 tomas, 23, 24 lapai, bylos 13 tomas, 3, 4 lapai.

⁸³ Bylos 12 tomas, 24–26 lapai, bylos 13 tomas, 4–6 lapai, bylos 23 tomas, 98 lapas, bylos 24 tomas, 13 lapas.

patikrinimo metu ir per objektyvų terminą pateikė Konkurencijos tarybos reikalautą informaciją, inicijavo susitikimus dėl Pareiškimų. Bendrovės savo Paaiškinimuose taip pat pateikė argumentus dėl pažeidimo pavojingumo. Bendrovių vertinimu, pažeidimas nėra *per se* pavojingas, Įgaliotų pareigūnų reikalautų duomenų saugojimo būdas savaime negali sąlygoti pažeidimo pavojingumo, pažeidimo sudėtis apima informacijos nepateikimą, todėl informacijos nepateikimas negali sąlygoti papildomo pažeidimo pavojingumo. Taip pat bendrovės nurodė, kad bauda pagal Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 3 dalį turėtų būti skaičiuojama nuo bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais skaičiuojant nuo pažeidimo padarymo momento, t. y. nuo 2016 m. bendrųjų metinių pajamų.⁸⁴ UAB „Mano Būsto priežiūra“ teigimu, jeigu Konkurencijos taryba nuspręstų baudą skaičiuoti pagal 2018 m. bendrąsias metines pajamas, į šias pajamas neturėtų būti įskačiuojamos bendrovės gautos pajamos, pardavus turimų bendrovių akcijas, kadangi šios pajamos nėra gautos iš paslaugų teikimo ir todėl nėra laikomos bendrovės bendrosiomis metinėmis pajamomis.⁸⁵

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(56) Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje yra nurodyti Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų galimi atlikti tyrimo veiksmai. Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų teisė įeiti ir atlikti patikrinimą ūkio subjekto naudojamose patalpose, teritorijoje ir transporto priemonėse, šios dalies 3 punkte nustatyta teisė peržiūrėti tyrimui reikalingus dokumentus (neatsižvelgiant į tai, kokioje laikmenoje jie saugomi), gauti jų kopijas ir išrašus, taip pat juos bei kompiuteriuose ir bet kokiose laikmenose esančią informaciją kopijuoti, 6 punkte nustatyta pareigūnų teisė gauti iš ūkio subjektų duomenis ir kitą informaciją, reikalingą tyrimui atlikti. Pagal Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 6 dalį Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų reikalavimai atliekant šio straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus yra privalomi, o už šių reikalavimų nevykdymą taikomos Konkurencijos įstatyme nustatytos sankcijos. Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 3 dalyje nustatyta ūkio subjektų atsakomybė už tyrimui reikalingos informacijos nepateikimą bei kliudymą Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams įeiti ir patikrinti ūkio subjekto patalpas, teritoriją ir transporto priemones, peržiūrėti ar paaimti dokumentus ir daiktus, turinčius įrodomosios reikšmės.

(57) Atsižvelgiant į Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 6 punktuose įtvirtintas įgaliotų pareigūnų teises, Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 6 dalį, Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams atliekant patikrinimus ūkio subjekto naudojamose patalpose, tikrinami ūkio subjektai privalo nekliudyti Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams įeiti ir atlikti patikrinimą, peržiūrėti tyrimui reikalingus dokumentus (neatsižvelgiant į tai, kokioje laikmenoje jie saugomi), gauti jų kopijas ir išrašus, taip pat juos bei kompiuteriuose ir bet kokiose laikmenose esančią informaciją kopijuoti bei įgaliotiems pareigūnams nurodžius pateikti prašomus duomenis ir kitą informaciją, reikalingą tyrimui atlikti.

(58) Nagrinėjamu atveju yra svarbu nustatyti, ar UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ veiksmai UAB Būsto aplinka patikrinimo metu suteikiant prieigą prie Serverio, UAB Būsto aplinka generaliniam direktoriui savo darbiniam kompiuteryje įrašant ir panaudojant „File Shredder“ programą, gali būti laikomi Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 6 punktų ir 25 straipsnio 6 dalies pažeidimu. Tam, be kita ko, būtina įvertinti Konkurencijos tarybos atliekamų patikrinimų ūkio subjektų naudojamose patalpose ypatumus.

(59) 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos Reglamento (EB) Nr. 1/2003 (toliau – Reglamentas Nr. 1/2003) ir Konkurencijos įstatymo reglamentuojami patikrinimai ūkio subjektų patalpose yra iš esmės tapatūs tyrimo veiksmai,⁸⁶ kuriuos Europos Komisijos ir Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai atlieka siekiant vienodų tikslų.⁸⁷ Abi institucijos atlikdamos patikrinimus

⁸⁴ Bylos 23 tomas, 63–65, 98–101 lapai, bylos 24 tomas, 7–9, 13–16 lapai.

⁸⁵ Bylos 25 tomas, 1–3 lapai.

⁸⁶ OL L 1, 2003, p. 1–25.

⁸⁷ Vadovaujantis Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 1 dalimi, Europos Komisija, atlikdama Reglamentu Nr. 1/2003 jai skirtas pareigas, turi teisę atlikti visus reikiamus ūkio subjektų ir ūkio subjektų asociacijų patikrinimus.

siekia surinkti kiek įmanoma daugiau informacijos, galinčios turėti įrodomosios reikšmės atliekamam tyrimui. Už kliudymą įgaliotiems pareigūnams atlikti patikrinimą tiek Reglamentas Nr. 1/2003,⁸⁸ tiek Konkurencijos įstatymas ūkio subjektams numato piniginę baudą iki 1 procento bendrųjų metinių pajamų praėjusias ūkiniais metais. Atsižvelgiant į visas minėtas aplinkybes bei vadovaujantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika,⁸⁹ vertinant UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ veiksmus taip pat vadovaujamosi ir atitinkama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) bei Europos Komisijos praktika.

5. Ūkio subjekto naudojamų patalpų patikrinimo tikslas ir esmė

(60) Patikrinimas ūkio subjektų patalpose yra vienas iš tyrimo veiksmų, numatytas Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1 punkte, skirtas ūkio subjektų turimai ir tyrimui reikalingai informacijai surinkti. Patikrinimo tikslas – surinkti ūkio subjektų turimą, tačiau viešai neskleidžiamą informaciją, galinčią turėti įrodomosios vertės atliekamam tyrimui ir kurios pagrindu gali būti tinkamai įvertinti ūkio subjektų veiksmai. Patikrinimo metu surinkti įrodymai yra ypatingos reikšmės ir dažnai gali būti vieni iš svarbiausių įrodymų formuojant tyrimo išvadas dėl antikoncepcinių veiksmų ar kitų galimų Konkurencijos įstatymo pažeidimų.

(61) Siekiant užtikrinti patikrinimo veiksmingumą bei siekiant išvengti galimų tyrimui reikšmingų įrodymų naikinimo ar paslėpimo, patikrinimai ūkio subjektų patalpose yra atliekami jiems iš anksto apie tai nepranešus. Kaip pažymėjo ESTT, „[p]atikrinimo procedūra <...> nesiekianti nutraukti pažeidimą ar konstatuoti neteisėtus veiksmus, o jos vienintelis tikslas yra leisti Komisijai surinkti reikalingus dokumentus, kad ji galėtų patikrinti konkrečios teisinės ir faktinės situacijos tikrumą ir turinį“.⁹⁰

(62) Patikrinimas ūkio subjektų patalpose yra kompleksinis tyrimo veiksmas, prasidedantis supažindinus tikrinamo ūkio subjekto atstovus su reikiama dokumentais bei atsakomybe už kliudymą atlikti patikrinimą. Patikrinimas apima įvairius veiksmus, įskaitant ir reikiamos informacijos apie ūkio subjekto veiklą, darbuotojus, jų darbo vietas gavimą, dokumentų ir kitos informacijos buvimo vietos nustatymą, patikrą bei kopijavimą ar paėmimą, paaiškinimų gavimą ir pan. Pagal Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 6 dalies nuostatas ūkio subjektai turi pareigą vykdyti Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų reikalavimus patikrinimo metu.

(63) Siekiant išvengti galimo įrodymų sunaikinimo ar pakeitimo būtina kuo greičiau ir tiksliau nustatyti jų buvimo vietą bei užtikrinti tyrimui reikšmingos informacijos prieinamumą, taip pat svarbu turėti galimybę tuos duomenis, ypatingai saugomus elektroninėse laikmenose, pavyzdžiui, kompiuteriuose, serveriuose, apsaugoti bei kopijuoti nedelsiant, kai tik jie yra identifikuojami.

(64) Apibendrinant tai, kas išdėstyta, tik Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai turi teisę nuspręsti, kada ir kokią patikrinimo veiksmą reikia atlikti, kokia tvarka turi vykti patikrinimas ir kada bei kokią informaciją privalo pateikti tikrinamas ūkio subjektas, o norint tinkamai atlikti patikrinimą bei įgyvendinti jo tikslus, svarbu, kad tikrinamo ūkio subjekto atstovai ir darbuotojai vykdytų įgaliotų pareigūnų nurodymus ir sudarytų sąlygas peržiūrėti tyrimui reikalingą informaciją bei pateiktų reikiamus duomenis ar informaciją tada, kada juos prašoma pateikti.

⁸⁸ Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 1 dalį, jeigu patikrinimo metu ūkio subjektas tyčia ar dėl neatsargumo, be kita ko, pateikė ne visus reikalingus dokumentus, neleido atlikti patikrinimo arba sugadino antspaudą, Europos Komisijos įgaliotų pareigūnų uždėtą pagal Reglamento 20 straipsnio 2 dalies d punktą, Komisija ūkio subjektui gali skirti baudą iki 1 procento jo bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

⁸⁹ LVAT 212 m. lapkričio 27 d. nutartyje adm. byloje Nr. A822-3003/2012, UAB „Plungės duona“ prieš Konkurencijos tarybą, nagrinėdamas bylą dėl Konkurencijos tarybos 2012 m. vasario 23 d. nutarimo Nr. 2S-3 „Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos reikalavimo atliekamo tyrimo metu UAB „Plungės duona“ pateikti informaciją nevykdymo“ teisėtumo bei pagrįstumo, be kita ko, vadovavosi ESTT praktika.

⁹⁰ ESTT 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimas byloje Nr. T-357/06, *Koninklijke Wegenbouw Stevin BV prieš Europos Komisiją*, 227 p.

(65) Pagal Europos Komisijos praktiką kliudymas įgaliojams pareigūnams atlikti patikrinimą yra procedūrinis konkurencijos teisės normų pažeidimas,⁹¹ o tai reiškia, kad šis pažeidimas savo sudėtimi yra formalus pobūdžio. Todėl tam, kad būtų konstatuotas pažeidimas, pakanka nustatyti vien ūkio subjekto veiksmus, kuriais buvo trukdoma įgaliojams pareigūnams atlikti jiems pavestas pareigas patikrinimo metu, nepriklausomai nuo to, ar tokie ūkio subjektų veiksmai faktiškai sukėlė kokius nors padarinius atliekamam tyrimui, ar ne.⁹² Atsižvelgiant į tai, tam, kad būtų konstatuotas pažeidimas, ūkio subjektų veiksmų įtaka tolimesnei tyrimo eigai neprivalo būti vertinama. Kaip nurodė ESTT, „vien aplinkybė, kad ieškovės advokatai iš pradžių atsisakė įleisti Komisijos pareigūnus į vieno iš direktorių kabinetą, pakanka konstatuoti, kad ieškovė atsisakė besąlygiškai vykdyti sprendimą dėl patikrinimų, o Komisija net neprivalo įrodyti, kad šio atsisakymo sukeltas vėlavimas galėjo lemti dokumentų sunaikinimą ar nuslėpimą“.⁹³ Taip pat ESTT nurodė, kad „pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 1 dalies e punktą <...> Komisija privalo įrodyti antspaudo sugadinimą. Tačiau ji neprivalo įrodyti, kad iš tiesų buvo įeita į patalpą, kuri buvo užantspauduota, arba, kad su ten laikytais dokumentais buvo atlikti kokie nors veiksmai“.⁹⁴ Kaip toliau nurodė teismas „vien tik sugadinus antspaudą dingsta jo apsauginis pobūdis, ir to pakanka, kad būtų nustatyta pažeidimo sudėtis“.⁹⁵

(66) Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 6 dalyje ir 36 straipsnio 3 dalyje numatyti pažeidimai, t. y. Konkurencijos tarybos įgaliojimų pareigūnų reikalavimų atliekant Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies punktuose nurodytus tyrimo veiksmus nevykdymas, taip pat savo sudėtimi yra formalus pobūdžio. Atsakomybė už šių pažeidimų padarymą kyla nepriklausomai nuo to, ar šie ūkio subjekto veiksmai faktiškai padarė kokią nors žalą atliekamam tyrimui, ar ne. Atsižvelgiant į tai, pažeidimui nustatyti pakanka įrodyti, kad ūkio subjektas nevykdė Konkurencijos tarybos įgaliojimų pareigūnų reikalavimų jiems atliekant Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nurodytus tyrimo veiksmus. Kaip yra pažymėjęs LVAT 2012 m. lapkričio 27 d. sprendime adm. byloje Nr. A⁸²²-3003/2012 UAB „Plungės duona“ prieš Konkurencijos tarybą, „Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 3 dalyje įtvirtinti procedūriniai pažeidimai savo esme yra pavojingi dėl trukdymo atliekamo tyrimo efektyvumui, o ne dėl tiesioginio konkurencijos ribojimo“.

6. UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ veiksmų vertinimas

6.1. Prieigos prie Serverio suteikimas

(67) Įvertinę, kad tyrimui reikalinga informacija yra UAB Būsto aplinka naudojamame Serveryje, Įgaliojimai pareigūnui nurodė UAB Būsto aplinka direktoriui [ASMENS DUOMENYS] suteikti prieigą prie Serverio, kadangi per jį buvo galima pasiekti tyrimui reikalingų darbuotojų el. pašto paskyrose buvusią informaciją (nutarimo (20) pastraipa). UAB Būsto aplinka direktorius

⁹¹ Europos Komisijos 2008 m. sausio 30 d. sprendimas byloje Nr. COMP/B-1/39.326, *E.ON Energie A.G.*, 113 p; 2012 m. kovo 8 d. sprendimas byloje Nr. COMP/39793, *EPH ir kiti*, 86 p. Taip pat žr. L. O. Blanco *European Community Competition Procedure*, 2nded, Oxford University Press, 2006, 355, 356 p.

⁹² Europos Komisijos 2007 m. lapkričio 20 d. sprendimas byloje Nr. COMP/38.432, *Professional Videotape*, 221 p.

⁹³ ESTT 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimas byloje Nr. T-357/06, *Koninklijke Wegenbouw Stevin BV prieš Europos Komisija*, 239 p.

⁹⁴ ESTT 2010 m. gruodžio 15 d. sprendimas byloje Nr. T-141/08, *E.ON Energie AG prieš Europos Komisiją*, 85 p.

⁹⁵ ESTT 2010 m. gruodžio 15 d. sprendimas byloje Nr. T-141/08, *E.ON Energie AG prieš Europos Komisiją*, 289 p. Pažymėtina, kad Teisingumo Teismas 2012 m. lapkričio 22 d. išnagrinėjo apeliacinį skundą šioje byloje ir paliko galioti Bendrojo Teismo sprendimą. Šiuo klausimu taip pat žr. Europos Komisijos 2008 m. sausio 30 d. sprendimą byloje Nr. COMP/B-1/39.326, *E.ON Energie A.G.*, 100 p. Lenkijos konkurencijos ir vartotojų apsaugos tarnyba savo 2010 m. lapkričio 4 d. sprendime Nr. DOK-9/2010 pažymėjo, kad „pakankamas pagrindas ūkio subjektui taikyti sankciją už kliudymą įgaliojams pareigūnams įeiti į tikrinamo ūkio subjekto naudojamas patalpas, yra nustatyti ūkio subjekto veiksmus, kuriais buvo delsiama pareigūnams įsileisti į tikrinamo ūkio subjekto naudojamas patalpas, 57 p. Šis Lenkijos konkurencijos priežiūros institucijos sprendimas buvo priimtas dėl ūkio subjekto veiksmų, kuriais buvo kliudoma įgaliojams pareigūnams patekti į tikrinamo ūkio subjekto naudojamas patalpas. Pažymėtina, kad šios konkurencijos priežiūros institucijos atliekami patikrinimo veiksmai bei jų vykdymo tvarka yra iš esmės tapati Konkurencijos įstatymo 25 straipsnyje įtvirtintai patikrinimo tvarkai.

[ASMENS DUOMENYS] dėl prisijungimo prie Serverio nukreipė į UAB „Mano Būsto priežiūra“ informacinių technologijų direktorių [ASMENS DUOMENYS], kadangi [KOMERCINĖ PASLAPTIS] (nutarimo (20) pastraipa). UAB „Mano Būsto priežiūra“ informacinių technologijų direktorius [ASMENS DUOMENYS] įgaliotus pareigūnus informavo, kad [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. Dėl to [ASMENS DUOMENYS] telefonu susisiekė su [ASMENS DUOMENYS]. Po pokalbio su [ASMENS DUOMENYS] [ASMENS DUOMENYS] įgaliotiems pareigūnams nurodė, kad [ASMENS DUOMENYS] į tikrinamas patalpas atvykti negali, kadangi yra išvykęs pietauti ir atvyks tik po pusvalandžio (nutarimo (21) pastraipa). [ASMENS DUOMENYS] sutartu laiku (apie 12:20 val.) neatvyko ir prieiga prie Serverio įgaliotiems pareigūnams buvo suteikta tik po dar beveik dviejų valandų. Prisijungimus turinčiam asmeniui uždelsus atvykti įgalioti pareigūnai daugiau nei dvi valandas negalėjo atlikti tyrimo veiksmų su el. pobūdžio informacija, kuri lengvai gali būti ištrinama, modifikuojama ar kitaip pakeičiama. Laiku negavus prieigos, bendrovei buvo sudarytos sąlygos naikinti, modifikuoti ar kitaip keisti informaciją, esančią tikrintinų darbuotojų el. pašto paskyrose, todėl sutrikdyta patikrinimo eiga bei sutrukdyta patikrinimą atlikti kuo greičiau ir efektyviau. Taigi uždelsimas atvykti į tikrinamas patalpas savaime gali būti laikomas Konkurencijos įstatymo pažeidimu, priešingai nei savo Paaiškinimuose nurodo bendrovės (nutarimo (50) pastraipa). Tai aiškintina tuo, kad nagrinėjamas pažeidimas yra formalus pobūdžio, nereikalaujantis nustatyti pasekmių atliekamam tyrimui (detaliau žr. nutarimo (65) ir (66) pastraipas).

(68) Be to, Tyrimo metu nustatyta, kad prieigą prie Serverio įgalioti pareigūnai galėjo gauti nedelsiant nuo įpareigojimo suteikti prieigą pateikimo, kadangi skambučio [ASMENS DUOMENYS] atvykti į tikrinamas patalpas metu (11:47 val.), [ASMENS DUOMENYS] buvo tikrinamose patalpose arba netoli jų, o ne buvo išvykęs pietauti [ASMENS DUOMENYS] ir todėl galėjo atvykti tik po pusvalandžio. Atsižvelgiant į tai, prieiga prie Serverio šiuo konkrečiu atveju galėjo būtų suteikta netgi greičiau nei patikrinimo metu nurodė tikrinamas ūkio subjektas.

(69) Pažymėtina, kad būtent tikrinamas ūkio subjektas atsako už veiksmus, kurių jis imasi ar nesiima vykdydamas Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų nurodymus. UAB Būsto aplinka pasirinkus laukti prisijungimus turinčio asmens, nesiėmus jokių kitų veiksmų prieigai suteikti, bendrovei kyla visa su tokio asmens neatvykimu ar vėlavimu susijusi rizika. Be to, [KOMERCINĖ PASLAPTIS].⁹⁶

(70) Atsakant į bendrovių argumentus, kad Konkurencijos taryba privalo prisiimti patikrinimo veiksmų atlikimo riziką, kai ji nusprendžia patikrinimą atlikti ūkio subjekto pietų pertraukos metu, darbo vietoje nesant tam tikrų asmenų, pažymėtina, kad šiuo konkrečiu atveju patikrinimas UAB Būsto aplinka naudojamose patalpose buvo pradėtas 11 val., o ne pietų pertraukos metu, be to, prisijungimus prie Serverio turintis asmuo skambučio atvykti į tikrinamas patalpas metu buvo tikrintinose patalpose arba netoli jų, o ne buvo išvykęs pietauti, kaip buvo nurodyta įgaliotiems pareigūnams.

(71) Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopija, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS], buvo žymiai mažesnė nei iš [ASMENS DUOMENYS] kompiuterio paimta „Microsoft Outlook“ programos *ost* failo (angl. *Offline Outlook Data File*) kopija. Tokia situacija be papildomų bendrovės darbuotojų veiksmų techniškai nėra galima, kadangi „Microsoft Outlook“ programos *ost* failo (angl. *Offline Outlook Data File*) tik atvaizduojami po sinchronizacijos su el. pašto serveriu el. pašto serveryje buvę duomenys už tam tikrą laikotarpį tam, kad el. pašto vartotojas galėtų dirbti su savo el. paštu, neturėdamas interneto ryšio. Todėl negali būti taip, kad „Microsoft Outlook“ programos *ost* failo (angl. *Offline Outlook Data File*) yra daugiau duomenų nei jų yra el. pašto serveryje, kuri „Microsoft Outlook“ *ost* failas (angl. *Offline Outlook Data File*) tik atvaizduoja. Kadangi paskutinė [ASMENS DUOMENYS] „Microsoft Outlook“ programos sinchronizacija su Serveriu įvyko dar prieš prasidedant patikrinimui, t. y. 10:58 val., įgalioti pareigūnai [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS], 10:58 val. ir vėliau turėjo rasti ne mažiau duomenų nei jų rado iš [ASMENS DUOMENYS] kompiuterio paimtoje „Microsoft Outlook“

⁹⁶ Nutarimo (47) pastraipa.

programos *ost* failo (angl. *Offline Outlook Data File*) kopijoje, pavyzdžiui, [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS], buvo rasti tik 3 patikrinimo dienos el. laiškų įvykiai, kai tuo tarpu iš kompiuterio paimtame „Microsoft Outlook“ programos *ost* faile (angl. *Offline Outlook Data File*) tokių patikrinimo dienos el. laiškų įvykių rasta net 19.

(72) Analizuojant poėmio medžiagą, taip pat nustatyta, kad [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS], nėra [ASMENS DUOMENYS] patikrinimo metu 11:23:45 išsiųsto [ASMENS DUOMENYS] el. laiško, nors, atsižvelgus į šio el. laiško išsiuntimo laiką, el. laišką Įgalioti pareigūnai turėjo rasti būtent šioje el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS]. Tokia situacija techniškai be bendrovės darbuotojų papildomų veiksmų vykstant UAB Būsto aplinka patikrinimui nėra galima.

(73) Kaip nustatyta Tyrimo metu, [KOMERCINĖ PASLAPTIS] prisijungimus prie Serverio turėjęs asmuo [ASMENS DUOMENYS] delsimu atvykti į tikrinamas patalpas sudarė sąlygas atsirasti nutarimo (71) ir (72) pastraipose nurodytiems informacijos skirtumams paimtų failų kopijose (kaip minėta, tokie informacijos skirtumai be papildomų bendrovės darbuotojų veiksmų techniškai nėra galimi). Nustatyta, kad skambučio atvykti į tikrinamas patalpas metu [ASMENS DUOMENYS] buvo tikrinamose patalpose arba netoli jų, tačiau neatskleidė savo tikrosios buvimo vietos tiek skambučio atvykti į tikrinamas patalpas metu, tiek atvykęs į tikrinamas patalpas, tiek vėliau vykusios apklausos metu (nutarimo (21), (24), (27) pastraipos). Nustatyta, kad kol atvyko į tikrinamas patalpas asmuo net 6 kartus bendravo su UAB „ICOR“, kuri patikrinimo metu priklausė tai pačiai įmonių grupei kaip ir UAB Būsto aplinka, UAB „Mano Būsto priežiūra“, informacinių technologijų departamento vadovu [ASMENS DUOMENYS] (pirmasis skambutis [ASMENS DUOMENYS] buvo iš karto po pokalbio su [ASMENS DUOMENYS] atvykti į tikrinamas patalpas, kiti skambučiai – po to, kai [ASMENS DUOMENYS] mobilusis telefonas vėl tapo pasiekiamas) (nutarimo (24), (25) pastraipos). Pažymėtina, kad tuo metu, kai [ASMENS DUOMENYS] turėjo būti tikrinamose patalpose (apie 12:20 val.), jis daugiau nei vieną valandą laiko [ASMENS DUOMENYS] buvo nepasiekiamas telefonu (nutarimo (25) pastraipa), nors, asmens teigimu, jis „*turi būti pasiekiamas* [KOMERCINĖ PASLAPTIS]“ (nutarimo (27) pastraipa). Be to, kai tapo pasiekiamas telefonu, [ASMENS DUOMENYS] buvo visai kitoje Vilniaus miesto dalyje nei atvykęs į tikrinamas patalpas nurodė Įgaliotiems pareigūnams.

(74) Taigi, įvertinus Tyrimo metu nustatytų aplinkybių visumą (nutarimo (71)–(73) pastraipos), darytina išvada, kad uždelsimu suteikti prieigą prie Serverio, ne tik buvo sudarytos sąlygos trinti, modifikuoti, kitaip keisti Serveryje buvusią informaciją (nutarimo (67) pastraipa), tačiau tokia informacija [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyroje buvo trinta, modifikuota, kitaip keista arba apribotas naujų el. laiškų pateikimas į el. pašto paskyrą. Tokie ženklūs informacijos neatitikimai paimtose failų kopijose gali būti paaiškinami vien tik prisijungimu prie Serverio ir [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyroje buvusių duomenų trynimu, modifikavimu, kitokiu keitimu arba apribojimu naujiems el. laiškam patekti į el. pašto paskyrą. Bendrovės tiek Tyrimo metu, tiek savo Paaiškinimais nepaneigė tokių Konkurencijos tarybos nustatytų aplinkybių.

(75) Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamas pažeidimas yra formalus pobūdžio ir nėra reikalaujama nustatyti nutarimo (74) pastraipoje nurodytų aplinkybių, jas nustačius nėra vertinama, kokia konkrečiai informacija iš [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros nebuvo pateikta Įgaliotiems pareigūnams, bei kokia tokios informacijos įtaka tyrimui, dėl kurio buvo vykdomas patikrinimas. Kaip savo praktikoje yra nurodęs ESTT, „*kvalifikuojant procedūros pažeidimą neturi reikšmės aplinkybė, kad po ginčijamo patikrinimo Komisija nepatraukė ieškovių atsakomybėn už materialinės teisės pažeidimą pagal SESV 101 straipsnį. Sprendimai atlikti patikrinimą priimami tyrimo pradžioje, todėl šiame etape neturi būti galutinai vertinama, ar subjektų, kurie yra jų adresatai, arba kitų subjektų veiksmai ar sprendimai gali būti kvalifikuojami kaip įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ar suderinti veiksmai, pažeidžiantys SESV 101 straipsnio 1 dalį, arba*

kaip SESV 102 straipsnyje nurodyti veiksmai“.⁹⁷ Be to, nėra reikalinga nustatyti, kokie konkrečiai veiksmai buvo atlikti, kad Įgalioti pareigūnai negavo visos apimties informacijos nei turėjo gauti – svarbu tik tai, kad Įgalioti pareigūnai negavo visos apimties informacijos nei turėjo ją gauti.

(76) Atsakant į UAB Būsto aplinka argumentus, kad bendrovės negali būti baudžiamos vien už tai, kad nepateikė dviejų tos pačios informacijos kopijų, pažymėtina, kad ne tikrinamas ūkio subjektas, bet Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai sprendžia, kokią informaciją privalo pateikti tikrinamas ūkio subjektas. Įgaliotiems pareigūnams pareikalavus suteikti prieigą prie Serverio, tokia prieiga privalėjo būti suteikta, kaip ir pateiktas peržiūrai [ASMENS DUOMENYS] kompiuteris. Tiek vienas, tiek kitas nurodymas privalėjo būti vykdomas. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad [ASMENS DUOMENYS] darbiniam kompiuteryje buvo ir kitų duomenų, kurių nebuvo Serveryje. Be to, kaip nustatyta Tyrimo metu, Įgalioti pareigūnai [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS], turėjo rasti ne mažiau duomenų nei jų rado iš [ASMENS DUOMENYS] kompiuterio paimtoje „Microsoft Outlook“ ost failo (angl. *Offline Outlook Data File*) kopijoje. Taigi Įgalioti pareigūnai [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyros kopijoje, kurią prisijungęs prie Serverio padarė [ASMENS DUOMENYS] galėjo rasti tik daugiau duomenų nei jų buvo rasta „Microsoft Outlook“ ost failo (angl. *Offline Outlook Data File*) kopijoje. Pažymėtina, kad Serveryje buvo ir kitų tyrimui reikalingų UAB Būsto aplinka darbuotojų el. pašto paskyros, prie kurių Įgaliotiems pareigūnams reikėjo prieigos (nutarimo (20) pastraipa).

(77) Nors UAB Būsto aplinka vardu suteikiant prieigą prie Serverio veikė UAB „Mano Būsto priežiūra“ darbuotojai, UAB Būsto aplinka laikytina atsakinga už UAB „Mano Būsto priežiūra“ darbuotojų atliktus veiksmus. Tai savo praktikoje yra patvirtinęs ir ESTT, nurodydamas, kad tikrinamas ūkio subjektas privalo atsakyti už veiksmus, kuriuos padarė asmuo, bendrai įgaliotas veikti tikrinamo ūkio subjekto vardu.⁹⁸ Be to, [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. UAB „Mano Būsto priežiūra“ tuo laikotarpiu [KOMERCINĖ PASLAPTIS] (nutarimo (15) pastraipa). Tai tik papildomai patvirtina, kad [KOMERCINĖ PASLAPTIS] negali pašalinti UAB Būsto aplinka, kaip tikrinamo subjekto, prieigos tinkamai užtikrinti prieigą prie tikrintinų darbuotojų elektroninio pašto paskyrų. Įgaliotų pareigūnų galimybės peržiūrėti ir gauti tyrimui reikšmingą informaciją būtų nepagrįstai suvaržytos, jei priklausytų nuo tikrinamo subjekto vidinės struktūros ar pasirinkto paslaugų pirkimo modelio.

(78) Taigi, UAB Būsto aplinka tinkamai nesuteikė prieigos prie Serverio ir tuo metu, kai Įgalioti pareigūnai laukė prieigos, [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyroje buvusi informacija buvo trinta, modifikuota, kitaip keista arba apribotas naujų el. laiškų pateikimas į el. pašto paskyrą. Tokiais veiksmais bendrovė pažeidė savo pareigą nekliudyti Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams įeiti ir atlikti patikrinimą, peržiūrėti tyrimui reikalingus dokumentus (neatsižvelgiant į tai, kokioje laikmenoje jie saugomi), gauti jų kopijas ir išrašus, taip pat juos bei kompiuteriuose ir bet kokiose laikmenose esančią informaciją kopijuoti bei įgaliotiems pareigūnams nurodžius pateikti prašomus duomenis ir kitą informaciją, reikalingą tyrimui atlikti. Atitinkamai, buvo pažeisti Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 6 punktų ir 25 straipsnio 6 dalies reikalavimai.

6.2. UAB Būsto aplinka generaliniam direktoriui nustatytų įpareigojimų nevykdymas

(79) Kaip nurodyta nutarimo (20) pastraipoje, UAB Būsto aplinka generalinis direktorius patikrinimo dieną buvo išvykęs į [ASMENS DUOMENYS]. Įvertinus tai, kad jo kompiuteryje buvo tyrimui reikalingos informacijos, Įgaliota pareigūnė [ASMENS DUOMENYS] iš UAB Būsto aplinka direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] mobilaus telefono 11:32 val. paskambino UAB Būsto aplinka generaliniam direktoriui ir, supažindinusi, kokie veiksmai atliekami UAB Būsto aplinka patalpose, telefonu įpareigojo netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti informacijos, esančios jo kompiuteryje [KOMERCINĖ PASLAPTIS] (nutarimo (40) pastraipa).

(80) UAB Būsto aplinka generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. balandžio 20 d. vykusios apklausos metu patvirtino, kad gavo Įgaliotos pareigūnės [ASMENS DUOMENYS]

⁹⁷ ESTT 2010 m. spalio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-23/03, *CNOP ir CCG prieš Europos Komisiją*, 68 p.

⁹⁸ ESTT 2014 m. lapkričio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-272/12, *EPH, EPIA prieš Europos Komisiją*, 46 p., 2010 m. gruodžio 15 d. sprendimas byloje Nr. T-141/08, *E.ON Energie AG prieš Europos Komisiją*, 258 p.

įpareigojimą „*netrinti informacijos*“ (nutarimo (42) pastraipa). Tai, kad UAB Būsto aplinka generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] kompiuterio [KOMERCINĖ PASLAPTIS] paskutinės veiklos registre apytikriai nuo 10:28 val. iki 11:41 val. yra užfiksuoti įvairūs įrašai, o nuo 11:41 val. iki 19:45 val. jokių įrašų nėra (nutarimo (41) pastraipa), rodo, kad [ASMENS DUOMENYS] Įgaliotos pareigūnės nurodymą netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti informacijos, esančios jo kompiuteryje, vykdė ir kompiuteriu nesinaudojo iki 19:45 val., kai kompiuteris vėl buvo įjungtas. Kaip nurodyta nutarimo, (43) pastraipoje, „*File Shredder*“ programą UAB Būsto aplinka generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS] 20:29 val. įrašė su [ASMENS DUOMENYS] pagalba, [ASMENS DUOMENYS] prisijungus prie jo kompiuterio.

(81) Nagrinėjamu atveju esant tokiam Įgaliotos pareigūnės nurodymui vien papildomos programos įrašymas į kompiuterį reiškia, kad Įgaliotų pareigūnų nurodymas netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti kompiuteryje buvusios informacijos nebuvo vykdomas. Papildomos programos įrašymas pakeitė kompiuteryje esančios informacijos visumos struktūrą ir apribojo galimybes efektyviai peržiūrėti tyrimui reikalingą informaciją, tokią, kokia ji buvo Įgaliotos pareigūnės nurodymo metu, ir gauti jos kopiją ir išrašus, taip pat ją bei kompiuteriuose ir bet kokiose laikmenose esančią informaciją kopijuoti.

(82) Kaip minėta, atsakomybė už procedūrinį konkurencijos teisės pažeidimą kyla nepriklausomai nuo to, ar ūkio subjekto veiksmai faktiškai padarė kokią nors žalą atliekamam tyrimui, ar ne, todėl šiuo atveju pakanka konstatuoti vien pačios programos „*File Shredder*“ įrašymo faktą. Vis dėlto, Tyrimo metu nustatyta, kad iš kompiuterio buvo panaikinta tyrimui reikalinga informacija. Pati „*File Shredder*“ programa yra skirta failų panaikinimui be atkūrimo galimybės arba galimybės atkurti jau ištrintus failus apribojimui (nutarimo (41) pastraipa). [ASMENS DUOMENYS] patvirtino, kad jis minėtą programą panaudojo: „*Reikėjo instaliuoti „shredderį tam, kad panaikintų anksčiau trintų failų liekanas, filmus, nuotraukas, muzikas, kurie nesuderinami su darbinėmis pareigomis. Jokių darbinių failų netrynė <...>*“ (nutarimo (44) pastraipa). Minėtas asmuo taip pat nurodė, kad kompiuteryje buvo ir darbinių dokumentų: „*<...> Darbinių failų buvo ne daug, projektų formos, biudžetai ir pan.*“ (nutarimo (44) pastraipa). Nurodyti paaiškinimai bei tai, kad „*File Shredder*“ buvo įrašyta po to, kai buvo duotas Įgaliotos pareigūnės nurodymas netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti kompiuteryje esančios informacijos bei kitą dieną atvežti jį į Konkurencijos tarybos patalpas peržiūrai, rodo, kad įrašęs „*File Shredder*“, [ASMENS DUOMENYS] galėjo trinti neištrintus dokumentus ir apribojo galimybę atstatyti dokumentus, jei jie jau buvo ištrinti anksčiau.

(83) [ASMENS DUOMENYS] taip pat paaiškino, kad programą nukreipė į savo kompiuterio „*Šiukšliadėžės*“ aplanką, siekdamas panaikinti galimybę atstatyti anksčiau ištrintus failus. Nors UAB Būsto aplinka generalinio direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] teigimu, „*File Shredder*“ programa yra skirta ne tam, kad būtų naikinami egzistuojantys duomenys, o tam, kad nebūtų galima atkurti jau anksčiau ištrintos informacijos, tai vertinimui įtakos neturi. Nepriklausomai nuo to, ar duomenys yra vizualiai matomi kompiuteryje, ar jau yra ištrinti (apdoroti funkcija angl. „*delete*“), jie visi sudaro kompiuteryje esančios informacijos visumą. Taigi, kompiuterio „*Šiukšliadėžės*“ aplanke esanti ar buvusi informacija taip pat yra kompiuteryje esančios informacijos dalis, todėl ir tokios informacijos trynimasis ar galimybių ją atkurti panaikinimas prieštaravo Konkurencijos tarybos Įgaliotų pareigūnų duotam nurodymui nekeisti kompiuteryje esančios informacijos, apribojo Įgaliotų pareigūnų galimybes peržiūrėti tyrimui reikalingus dokumentus, gauti jų kopijas ir išrašus, taip juos bei kompiuteriuose ir bet kokiose laikmenose esančią informaciją kopijuoti ir taip kliudė atlikti patikrinimą.

(84) Atsakant į bendrovių argumentus dėl netinkamų nurodymų [ASMENS DUOMENYS] davimo (nutarimo (53) pastraipa), pažymėtina, kad dar prieš prasidedant patikrinimui Įgalioti pareigūnai supažindino tikrinamą ūkio subjektą, kuriam patikrinimo metu atstovavo UAB Būsto aplinka direktorius [ASMENS DUOMENYS], su Nutarimu, Nutartimi, įteikė šių dokumentų išrašus bei supažindino su atsakomybe už kliudymą atlikti patikrinimą. Supažindinus ūkio subjektą, Įgalioti pareigūnai teisėtai pradėjo patikrinimą ir jiems nekilo pareiga su minėtais dokumentais supažindinti

jokių kitų asmenų, įskaitant ir UAB Būsto aplinka generalinį direktorių [ASMENS DUOMENYS]⁹⁹. Tai, kad patikrinimą atliekantys įgalioti pareigūnai jokiems kitiems asmenims, išskyrus tikrinamą ūkio subjektą, neprivalo pateikti patikrinimo dokumentų, savo praktikoje yra patvirtinės ir ESTT: „Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalimi siekiama sudaryti sąlygas Komisijai netikėtai patikrinti įmones, įtariamąs pažeidus SESV 101 ir SESV 102 straipsnius, todėl, kai šių įmonių įgaliotam asmeniui tinkamai pranešama apie pagrįstą sprendimą atlikti patikrinimą, Komisija turi galėti atlikti patikrinimus ir neprivalo kiekvieno susijusio asmens informuoti apie bylos aplinkybėmis jam tenkančias pareigas. Jei Komisija privalėtų tai daryti, prailgintų patikrinimą, kurio trukmė labai ribota“.¹⁰⁰

(85) Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 6 dalis nenumato, kokia forma gali būti duodami privalomi nurodymai, kalbama tik apie tai, kad įgaliotų pareigūnų reikalavimai yra privalomi. Taigi, nurodymai ūkio subjektui gali būti duodami įvairia forma (tiek žodžiu, tiek raštu), priklausomai nuo to, kokiomis aplinkybėmis duodamas toks nurodymas. Akivaizdu, kad vykstant patikrinimui įgalioti pareigūnai neturi galimybės įpareigojimų formuluoti raštu, kadangi patikrinimo metu turi būti veikama nedelsiant, be to, vyksta nuolatinė komunikacija tarp įgaliotų pareigūnų ir tikrinamo ūkio subjekto. Pagal Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 5 dalį Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai, įgyvendindami jiems šio įstatymo ir Konkurencijos tarybos suteiktas teises, tyrimo veiksmus įformina raštu – surašo dokumentus (aktus, protokolus, reikalavimus ir pan.). Šių dokumentų formą ir pildymo tvarką nustato Konkurencijos taryba. Nagrinėjamu atveju telefonu duotas nurodymas buvo užfiksuotas faktinių aplinkybių užfiksavimo protokole, kurį, neturėdamas jokių pastabų, pasirašė tikrinamo ūkio subjekto atstovas UAB Būsto aplinka direktorius [ASMENS DUOMENYS]. Be to, Įgaliota pareigūnė [ASMENS DUOMENYS] nurodymą [ASMENS DUOMENYS] davė skambindama iš UAB Būsto aplinka direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] mobiliojo telefono, todėl tai tik papildomai patvirtina, kad [ASMENS DUOMENYS] jau skambučio metu galėjo suprasti, kad su juo bendrauja būtent Konkurencijos tarybos įgaliota pareigūnė. Kaip vėliau apklausos metu paaiškino UAB Būsto aplinka generalinis direktorius, [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. Tai taip pat patvirtina, kad [ASMENS DUOMENYS] suprato, kokie veiksmai yra atliekami UAB Būsto aplinka patalpose bei kokių tikslų tokiais veiksmais yra siekiama.

(86) Tai, kad UAB Būsto aplinka generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS] aiškiai suprato jam telefonu duoto nurodymo turinį, patvirtina ir šie asmens paaiškinimai: „*po KT įgaliotos pareigūnės įgaliojimo, kaip supratau netrinti informacijos, [ASMENS DUOMENYS] kompiuteriu nesinaudojo ir prisijungė tik grįžęs*“ (pabraukta Konkurencijos tarybos) (nutarimo (42) pastraipa). Nustatyta, kad po gauto nurodymo (11:32 val.) [ASMENS DUOMENYS] faktiškai kompiuteriu nesinaudojo iki 19:45 val., kuomet kompiuteris vėl buvo įjungtas. Atsižvelgiant į tai, nurodymas [ASMENS DUOMENYS] netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti kompiuteryje buvusios informacijos buvo duotas tinkama forma, asmeniui aiškiai suvokiant, kokio elgesio iš jo yra reikalaujama.

(87) Tai, kad [ASMENS DUOMENYS] nebuvo tikrinamose patalpose, o leidimas atlikti patikrinimą buvo UAB Būsto aplinka patalpoms, nekeičia vertinimo, kad reikalavimas [ASMENS DUOMENYS] buvo pateiktas tinkamai. Pagal Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 3 punktą Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai turi teisę peržiūrėti tyrimui reikalingus dokumentus (neatsižvelgiant į tai, kokioje laikmenoje jie saugomi), gauti jų kopijas ir išrašus, taip pat juos bei kompiuteriuose esančią informaciją kopijuoti. Vien tai, kad tam tikro tyrimui reikalingo darbuotojo funkcijos lemia, kad jo gali ir nebūti darbo vietoje, negali sukliudyti Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams įgyvendinti Konkurencijos įstatyme numatytas teises. Priešingu atveju, būtų užkirstas kelias efektyviai atlikti patikrinimą bei pasiekti tikslus, kurių siekiama tokiais patikrinimais. Taigi, Įgalioti pareigūnai pagrįstai įpareigojo UAB Būsto aplinka generalinį direktorių [ASMENS DUOMENYS] netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti informacijos, esančios jo kompiuteryje, o kitą dieną po patikrinimo – pristatyti kompiuterį peržiūrai į Konkurencijos tarybos patalpas.

⁹⁹ Įgaliota pareigūnė [ASMENS DUOMENYS] informavo apie tai, kokie veiksmai atliekami UAB Būsto aplinka naudojamose patalpose.

¹⁰⁰ ESTT 2014 m. lapkričio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-272/12, EPH, EPIA prieš Europos Komisiją, 45 p.

(88) Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta šioje nutarimo dalyje, UAB Būsto aplinka generalinis direktorius nesilaikė Įgalios pareigūnės nurodymo netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti kompiuteryje buvusios informacijos ir į savo kompiuterį įrašė ir panaudojo „File Shredder“ programą. Atitinkamai, buvo pažeisti Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktų ir 25 straipsnio 6 dalies reikalavimai.

7. Prašymų nutraukti Tyrimą vertinimas

(89) Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 4 dalyje¹⁰¹ nustatyta, kad Konkurencijos taryba, ketindama nustatyti įpareigojimą ūkio subjektui nutraukti draudžiamą susitarimą ar piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, turi teisę priimti nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu ūkio subjektas, įtariamas pažeidęs šį įstatymą, pateikia savo rašytinius įsipareigojimus dėl įtariamo pažeidimo pašalinimo ir juos Konkurencijos taryba nutarimu nustato kaip privalomus ūkio subjektams. Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju yra analizuojamas procedūrinio pobūdžio pažeidimas, Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 4 dalis nėra taikoma. Situacija ūkio subjekto atžvilgiu nesikeis, jeigu Prašymai nutraukti Tyrimą būtų vertinami pagal Prašymų nutraukti Tyrimą pateikimo metu galiojusį Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktą.¹⁰² Tokia išvada darytina atsižvelgus į LVAT praktiką, kurioje nurodyta: „*Tyrimo nutraukimas, tvirtinant ūkio subjekto įsipareigojimus, yra priemonė, pirmiausiai skirta efektyviai išspręsti kilusią problemą rinkoje, bet ne atlikti visapusišką tyrimą, pritaikant poveikio priemones*“.¹⁰³ Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju yra analizuojami jau pasibaigę procedūrinio pobūdžio Konkurencijos įstatymo pažeidimai, pasireiškę kliudymu Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams atlikti patikrinimą, vertinti ūkio subjekto pateiktų Prašymų nutraukti Tyrimą nėra pagrindo, kadangi jokia rinkoje kilusi problema tokiais įsipareigojimais nebūtų sprendžiama.

8. UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ atsakomybė

(90) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 3 dalimi, už informacijos, reikalingos tyrimui atlikti, nepateikimą, kliudymą Konkurencijos tarybos pareigūnams įeiti ir patikrinti ūkio subjekto patalpas, teritoriją ir transporto priemones, peržiūrėti ar paimti dokumentus ir daiktus, turinčius įrodomosios reikšmės tiriant bylą, Konkurencijos taryba gali skirti ūkio subjektams piniginę baudą iki 1 procento bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

(91) Pažymėtina, kad Konkurencijos tarybos atliekamų patikrinimų metu ūkio subjektų vardu veikia jų darbuotojai ar kiti asmenys. LVAT sprendime yra konstatavęs, kad juridinis asmuo, kaip dirbtinai sukurtas teisės subjektas, pats negali padaryti įstatyme uždraustos veikos, jis visuomet atsako už savo atstovo ar darbuotojo (fizinio asmens) padarytą pažeidimą.¹⁰⁴ Taigi ūkio subjektas yra atsakingas už atitinkamų teisės aktų laikymąsi, jo teisinė atsakomybė nėra atskiriama ar kokiu nors būdu atibojama nuo jo darbuotojų veiksmų, kurie yra atliekami ir patikrinimų metu. Tokiu atveju darbuotojų veiksmai priskiriami ūkio subjektų veiksams, o už jų – kaip ūkio subjekto atstovų veiksmus atsakomybė kyla būtent atstovaujajam ūkio subjektui.

(92) Europos Komisija savo praktikoje yra nurodžiusi, kad patikrinimo metu įvykę incidentai, kai yra kliudoma Europos Komisijos įgaliotiems pareigūnams atlikti patikrinimą, gali būti kvalifikuojami ir kaip atskiri Reglamento Nr. 1/2003 nuostatų pažeidimai.¹⁰⁵ Vis dėlto, atsižvelgiant į šio konkretaus atvejo aplinkybes, yra pagrindas Tyrimo metu nagrinėtus kliudymo veiksmų epizodus, nurodytus nutarimo 6.1 ir 6.2 dalyse, vertinti kaip vieną pažeidimą.

¹⁰¹ Straipsnio redakcija, galiojusi nutarimo priėmimo metu.

¹⁰² Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkte buvo numatyta, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu veiksmai nepadarė esminės žalos šio įstatymo saugomiems interesams, o ūkio subjektas, įtariamas pažeidęs įstatymą, geranoriškai nutraukė veiksmus ir pateikė Konkurencijos tarybai rašytinį įsipareigojimą tokių veiksmų neatlikti ar atlikti veiksmus, šalinančius įtariamą pažeidimą ar sudarančius prielaidas jo išvengti ateityje.

¹⁰³ LVAT 2013 m. kovo 5 d. nutartis adm. byloje Nr. A^{502-706/2013}, *TEO LT, AB prieš Konkurencijos tarybą*.

¹⁰⁴ LVAT 2005 m. kovo 23 d. sprendimas adm. byloje Nr. A^{15-39/2005}.

¹⁰⁵ Europos Komisijos 2012 m. kovo 28 d. sprendimas byloje Nr. COMP/39793, *EPH and others*, 80 p.

(93) Kaip nurodyta nutarimo 6.1 dalyje, UAB Būsto aplinka tinkamai neužtikrino prieigos prie Serverio ir tuo metu, kai Įgalioti pareigūnai laukė prieigos, [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyroje buvę duomenys buvo trinti, modifikuoti, kitaip keisti arba apribotas naujų el. laiškų pateikimas į el. pašto paskyrą. Kaip nurodyta nutarimo 6.2 dalyje, UAB Būsto aplinka generalinis direktorius nesilaikė Įgaliotos pareigūnės nurodymo netrinti, nemodifikuoti ir kitaip nekeisti kompiuteryje buvusios informacijos į savo kompiuterį įrašydamas ir panaudodamas „File Shredder“ programą, kuri skirta kompiuteryje esančios informacijos ištrynimui be atkūrimo galimybės arba panaikinimui atstatyti jau ištrintos informacijos. Tokiais veiksmais UAB Būsto aplinka kliudė Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams įeiti ir atlikti patikrinimą, peržiūrėti tyrimui reikalingus dokumentus (neatsižvelgiant į tai, kokioje laikmenoje jie saugomi), gauti jų kopijas ir išrašus, taip pat juos bei kompiuteriuose ir bet kokiose laikmense esančią informaciją kopijuoti bei įgaliotiems pareigūnams nurodžius pateikti prašomus duomenis ir kitą informaciją, reikalingą tyrimui atlikti, ir taip pažeidė Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 6 punktų ir 25 straipsnio 6 dalies reikalavimus.

(94) Remiantis vieno ūkio subjekto teorija, sąvoka ūkio subjektas turi būti suprantama, kaip reiškianti ekonominį vienetą, net jei teisiniu požiūriu šį ekonominį vienetą sudaro keletas fizinių ar juridinių asmenų.¹⁰⁶ Taigi ūkio subjektu laikomas ne kiekvienas ūkinį vienetą sudarantis asmuo, o pats ūkinis vienetas, nepaisant to, kad kiekvienas iš tokių vienetą sudarančių asmenų teisiniu požiūriu gali būti laikomas savarankišku subjektu. Kai patronuojančiai bendrovei priklauso 100 proc. patronuojamosios bendrovės akcijų, egzistuoja nuginčijama prezumpcija, kad 100 proc. akcijų turinti bendrovė daro lemiamą įtaką bendrovei, kurios akcijas ji turi.¹⁰⁷ LVAT savo naujausioje praktikoje taip pat yra patvirtinęs, kad 100 proc. akcijų turėjimas duoda pagrindą abu subjektus „laikyti vienu ekonominiu vienetu konkurencijos teisės prasme, kaip atskirus juridinius asmenis, neturinčius realios veiksmų ir sprendimų priėmimo laisvės <...>“.¹⁰⁸

(95) ESTT yra konstatavęs, jeigu abi bendrovės sudaro vieną ūkio subjektą SESV 101 straipsnio prasme, Europos Komisijai leidžiama sprendimą, kuriuo skiriamos baudos, adresuoti 100 proc. akcijų turinčiai patronuojančiai bendrovei, nekeltant reikalavimo įrodyti tiesioginį šios bendrovės dalyvavimą darant pažeidimą.¹⁰⁹ ESTT taip pat yra pažymėjęs, kad tais atvejais, kai įmonių grupė sudaro vieną ir tą patį ūkio subjektą, Europos Komisija turi teisę ūkio subjektui priskirti atsakomybę už padarytą pažeidimą ir įmonei, atsakingai už grupės veiksmus pažeidimo atžvilgiu, paskirti baudą.¹¹⁰

(96) Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Europos Komisijos praktikoje laikomasi pozicijos, kad nustatant už konkurencijos teisės pažeidimus atsakingą ūkio subjektą turi būti vadovaujamosi tomis pačiomis taisyklėmis, tiek kai yra padaryti procedūriniai, tiek kai materialiniai pažeidimai.¹¹¹ Tai Europos Komisija grindžia tuo, kad tarp procedūrinių ir materialinių pažeidimų yra tiesioginis ryšys, t. y. esant procedūriniams pažeidimams sunkiau nustatomi materialiniai. Be to, sankcijos už materialinius (Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalis) ir procedūrinius (Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 3 dalis) pažeidimus yra skiriamos būtent ūkio subjektams, o jų galutinis tikslas tas pats – nustatyti materialinius konkurencijos teisės pažeidimus. ESTT taip pat yra išaiškinęs, kad Reglamente Nr. 1/2003 vartojama „ūkio subjekto“ sąvoka turi būti suprantama taip, kaip ji yra suprantama taikant SESV 101 straipsnio nuostatas, kadangi Reglamentas Nr. 1/2003 įgyvendina

¹⁰⁶ ESTT 2006 m. gruodžio 14 d. sprendimas byloje Nr. C-217/05, *Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio*, 40 p., 2005 m. rugsėjo 15 d. sprendimas byloje Nr. T-325/01, *DaimlerChrysler prieš Europos Komisiją*, 85 p.

¹⁰⁷ ESTT 2000 m. lapkričio 16 d. sprendimas byloje Nr. C-286/98 P, *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Europos Komisiją*, 29 p.

¹⁰⁸ LVAT 2018 m. balandžio 11 d. nutartis adm. byloje Nr. eA-568-502/2018, *UAB „Maniga“ prieš Konkurencijos tarybą*.

¹⁰⁹ ESTT 2009 m. rugsėjo 10 d. sprendimas byloje Nr. C-97/08 P, *Akzo Nobel NV ir kt. prieš Europos Komisiją*, 59 p.

¹¹⁰ ESTT 2003 m. gruodžio 11 d. sprendimas byloje Nr. T-66/99, *Minoan Lines SA prieš Europos Komisiją*, 122 p.

¹¹¹ Europos Komisijos 2011 m. gegužės 24 d. sprendimas byloje Nr. COMP/39.796, *Suez Environment breach of seal*, 89 p.

SESV 101, 102 straipsniuose esančias konkurencijos taisykles.¹¹² Tai tik patvirtina, kad ūkio subjekto sąvoka konkurencijos teisėje turi būti suprantama vieningai, tiek kai yra padaryti procedūriniai, tiek kai materialiniai konkurencijos teisės pažeidimai.

(97) Tai, kad patronuojanti bendrovė gali atsakyti už patronuojamosios bendrovės atliktus kludymo atlikti patikrinimą veiksmus savo praktikoje yra patvirtinusi ir Europos Komisija.¹¹³ Europos Komisija atsakingomis už antspaudo sugadinimą pripažino ne tik kludymo veiksmus atlikusią patronuojamą bendrovę, tačiau ir ją patronuojančią bendrovę. Europos Komisija atsakomybę patronuojančiai bendrovei pritaikė įvertinusi ir tai, kad ši bendrovė buvo tiesiogiai įsitraukusi į dalyvavimą patikrinime.¹¹⁴ Taigi, šioje byloje patronuojanti bendrovė buvo pripažinta atsakinga už patronuojamosios bendrovės atliktus kludymo veiksmus net ir nenustačius patronuojančios bendrovės dalyvavimo atliekant kludymo veiksmus.

(98) Nagrinėjamu atveju UAB „Mano Būsto priežiūra“ UAB Būsto aplinka patikrinimo metu turėjo 100 proc. UAB Būsto aplinka akcijų, todėl preziumuojama, kad šios bendrovės tuo metu sudarė vieną ekonominį vienetą konkurencijos teisės prasme. Tokį vertinimą patvirtina ne tik nurodyta bendrovių teisinė struktūra (100 proc. akcijų turėjimas), bet ir pačių bendrovių nurodytos faktinės aplinkybės. [KOMERCINĖ PASLAPTIS].¹¹⁵ Atsižvelgiant į šias aplinkybes, darytina išvada, kad UAB „Mano Būsto priežiūra“ turėjo galimybę ir darė lemiamą įtaką UAB Būsto aplinka veiksmams, ir šios bendrovės sudarė vieną ekonominį vienetą konkurencijos teisės prasme.

(99) Kaip jau minėta nutarimo (95) pastraipoje, tais atvejais, kai patronuojanti ir patronuojamoji bendrovės sudaro vieną ūkio subjektą, sprendimą skirti baudą už procedūrinį pažeidimą galima adresuoti ir patronuojančiai bendrovei, net ir tuo atveju, jei patronuojančioji bendrovė nedalyvavo darant pažeidimą. Taigi, UAB „Mano Būsto priežiūra“ kartu su UAB Būsto aplinka laikytinos atsakingomis už Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 6 punktų ir 25 straipsnio 6 dalies pažeidimą. Be to, Tyrimo metu nustatyta, kad UAB „Mano Būsto priežiūra“ darbuotojai [ASMENS DUOMENYS] dalyvavo patikrinimo metu bei savo veiksmais prisidėjo prie pažeidimo padarymo. Už šių asmenų veiksmus, kaip minėta nutarimo (91) pastraipoje, atsako UAB „Mano Būsto priežiūra“.

(100) Apibendrinant tai, kas išdėstyta šioje nutarimo dalyje, UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ laikytinos solidariai atsakingomis už kludymą Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams įeiti ir atlikti patikrinimą, peržiūrėti tyrimui reikalingus dokumentus (neatsižvelgiant į tai, kokioje laikmenoje jie saugomi), gauti jų kopijas ir išrašus, taip pat juos bei kompiuteriuose ir bet kokiose laikmense esančią informaciją kopijuoti bei įgaliotiems pareigūnams nurodžius pateikti prašomus duomenis ir kitą informaciją, reikalingą tyrimui atlikti, t. y. Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 6 punktų ir 25 straipsnio 6 dalies pažeidimą.

9. UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ taikytinos sankcijos

(101) Ūkio subjektui pagal Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 3 dalį skiriama bauda privalo turėti tokį atgrasomąjį poveikį, kad ūkio subjektas nelaikytų minėtų procedūrinių pažeidimų nereikšmingais. Ūkio subjektas neturėtų manyti, kad jam palankiau per patikrinimą nevykdyti Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų reikalavimų ir (ar) kliudyti jiems atlikti patikrinimą, negu leisti pareigūnams tinkamai atlikti suplanuotus patikrinimo veiksmus ir tokiu būdu paimti duomenis ar dokumentus, kurie gali turėti įrodomosios reikšmės nustatant kitą Konkurencijos įstatymo pažeidimą, už kurį gresia bauda iki 10 procentų ūkio subjekto bendrųjų pajamų.¹¹⁶

¹¹² ESTT 2010 m. spalio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-23/09, *CNOP, CCG prieš Europos Komisiją*, 67 p.

¹¹³ Europos Komisijos 2011 m. gegužės 24 d. sprendimas byloje Nr. COMP/39.796, *Suez Environment breach of seal*.

¹¹⁴ Europos Komisijos 2011 m. gegužės 24 d. sprendimas byloje Nr. COMP/39.796, *Suez Environment breach of seal*, 84–87 p.

¹¹⁵ Nutarimo (15) pastraipa.

¹¹⁶ Žr. Generalinio advokato Y. Bot išvados, pateiktos ESTT 2012 m. birželio 21 d. sprendime byloje Nr. C-89/11 P, *E.ON Energie A.G. prieš Europos Komisiją*, 128 p., Europos Komisijos 2012 m. kovo 8 d. sprendimo byloje Nr. COMP/39793, *EPH ir kiti*, 83 p., taip pat ESTT 2010 m. gruodžio 15 d. sprendimo byloje Nr. T-141/08, *E.ON Energie AG prieš Europos Komisiją*, 279, 288 p.

(102) Nustatant konkretų baudos dydį turi būti atsižvelgiama į Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje numatytas aplinkybes: pažeidimo pavojingumą, pažeidimo trukmę, ūkio subjekto atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes. Baudos dydis skaičiuojamas vadovaujantis Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64 (toliau – Aprašas).

(103) Pagal Aprašo 4 punktą už draudžiamą susitarimą ar piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi ūkio subjektui baudos dydis apskaičiuojamas dviem etapais: pirmiausia, apskaičiuojamas bazinis baudos dydis (bazinis baudos dydis apskaičiuojamas remiantis ūkio subjekto tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų pajamomis ir pažeidimo trukme), vėliau, vadovaujantis Aprašo V skyriumi, bazinis baudos dydis tikslinamas – didinamas arba mažinamas. Pagal Aprašo 27 punktą už kitus Konkurencijos įstatymo pažeidimus ūkio subjektui skiriamos baudos dydžio apskaičiavimui *mutatis mutandis* taikomos Aprašo II, IV ir V skyrių nuostatos, kiek jos reglamentuoja baudos dydžio apskaičiavimą, kai bazinis baudos dydis apskaičiuojamas pagal ūkio subjekto paskutiniuosius ūkiniais metais gautas bendrąsias pajamas.

(104) Nagrinėjamu atveju už Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 6 punktų ir 25 straipsnio 6 dalies pažeidimą atsakomybė taikytina tikrinamam subjektui UAB Būsto aplinka ir ją kontroliuojančiai bendrovei UAB „Mano Būsto priežiūra“, kadangi jos sudarė vieną ūkio subjektą Konkurencijos įstatymo prasme, be to, UAB „Mano Būsto priežiūra“ prisidėjo prie kliudymo veikslių. Atsižvelgiant į tai, bauda šioms bendrovėms už šį Konkurencijos įstatymo pažeidimą skiriama solidariai, o nustatant jos dydį atsižvelgiama į UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ bendrąsias metines pajamas praėjusiais ūkiniais metais.

(105) LVAT savo praktikoje yra nurodęs, kad praėję ūkiniai metai paprastai turėtų būti suprantami kaip pilni paskutiniai ūkiniai metai iki Konkurencijos tarybos nutarimo priėmimo momento.¹¹⁷ Atsižvelgiant į tai, atmetini bendrovių argumentai, kad joms bauda turėtų būti skaičiuojama nuo 2016 m. bendrųjų metinių pajamų, nes pažeidimas buvo padarytas 2017 m. Kaip savo praktikoje yra nurodęs ESTT, paskutinių pasibaigusių ūkinių metų prieš priimančią sprendimą bendra apyvarta gali geriausiai atspindėti finansinį įmonės pajėgumą.¹¹⁸ Taigi, šiuo atveju bauda skaičiuojama nuo 2018 m. bendrųjų metinių pajamų, kadangi šių metų pajamos geriausiai parodo bendrovių finansinį pajėgumą sumokėti joms paskirtą baudą.

(106) Taip pat pažymėtina, kad bendrovėms skiriama bauda apskaičiuojama įtraukiant UAB „Mano Būsto priežiūra“ pajamas, gautas pardavus turimų bendrovių akcijas (žr. nutarimo (55) pastraipą). Visos šios pajamos Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 3 dalies nuostatų prasme sudaro ūkio subjekto bendrąsias metines pajamas, todėl nėra pagrindo tam tikrų bendrovės gautų pajamų nevertinti kaip bendrųjų. Tokia išvada darytina atsižvelgus į tai, kad maksimalaus baudos dydžio, kuris išreikštas procentine bendrųjų ūkio subjekto pajamų išraiška, tikslas – užkirti kelią pernelyg didelėms ir neproporcingoms baudoms už konkurencijos teisės pažeidimus.¹¹⁹ Taigi, UAB „Mano Būsto priežiūra“ 2018 m. padidinus savo pajamas, bendrovė, atitinkamai, tampa pajėgesnė sumokėti Konkurencijos tarybos paskirtą baudą. Be to, ūkio subjektui skiriama bauda už procedūrinį konkurencinės teisės pažeidimą neturi būti tik simbolinė ir ūkio subjektas neturi manyti, kad jam yra palankiau daryti procedūrinį pažeidimą nei būti nubaustam, pavyzdžiui, už kartelinį susitarimą viešajame pirkime. ESTT praktikoje taip pat laikomasi tokios pozicijos, kad skiriant baudą už procedūrinius pažeidimus, svarbu įvertinti ir skiriamos baudos atgrasomąjį pobūdį.¹²⁰

¹¹⁷ LVAT 2011 m. birželio 23 d. nutartis adm. byloje Nr. A⁴⁴⁴-1433/2011, UAB „Elektromarktas“ ir kt. prieš Konkurencijos tarybą.

¹¹⁸ ESTT 2016 m. rugsėjo 7 d. sprendimas byloje Nr. C-101/15 P, *Pilkington prieš Europos Komisiją*, 39 p.

¹¹⁹ ESTT 2005 m. birželio 28 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. C 189/02 P, C 202/02 P, C 205/02 P iki C 208/02 P ir C 213/02, *Dansk Rørindustri and Others prieš Europos Komisiją*, 280–283 p.

¹²⁰ ESTT 2010 m. gruodžio 15 d. sprendimo byloje Nr. T-141/08, *E.ON Energie AG prieš Europos Komisiją*, 288 p. yra nurodęs: „<...> Komisija, iš esmės pasiremdama plombų tikslu neleisti dingti įrodymams per patikrinimą ir būtinybę užtikrinti paskirtos baudos pakankamai atgrasomąjį poveikį, teisingai nurodė priežastis, dėl kurių pats plombos sugadinimu pasireiškiantis pažeidimas yra ypač sunkus pažeidimas. <...> iš teismų praktikos aišku, kad nustatydamas baudų dydį Komisija gali atsižvelgti į būtinybę užtikrinti pakankamai atgrasomąjį jų poveikį (šiuo klausimu žr. 249 punkte

(107) Aprašo 8 punkte nurodyta, kad bazinis baudos dydis apskaičiuojamas įvertinus pažeidimo pavojingumą ir pažeidimo trukmę. Pagal Aprašo 10 punktą baudos dydis už pažeidimo pavojingumą apskaičiuojamas atsižvelgiant į visas su konkrečiu pažeidimu susijusias aplinkybes, tokias kaip pažeidimo pobūdis, visų pažeidimo dalyvių bendra rinkos dalis, pažeidimo geografinis plotas ir kitas aplinkybes.

(108) Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamas pažeidimas yra susijęs su Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų reikalavimų nevykdymu ir kludymu, t. y. procedūrinio pobūdžio pažeidimas, nagrinėjamu atveju vertinti pažeidimo įtaką atitinkamai rinkai ir geografini teritorijai nėra objektyvaus pagrindo.

(109) Vertinant UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ padaryto pažeidimo pobūdį, atkreiptinas dėmesys, kad netikėti Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų atliekami patikrinimai įtariamų ūkio subjektų patalpose leidžia surinkti dokumentus bei daiktus, kurie dažnai yra vieni iš svarbiausių įrodymų, formuojant tyrimo išvadas dėl įtariamo Konkurencijos įstatymo pažeidimo. Todėl ūkio subjekto veiksmai, kuomet atsisakoma Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams suteikti reikiamą informaciją ar kitus duomenis, reikalingus tyrimui, ribojama galimybė peržiūrėti tyrimui reikalingus dokumentus, gauti jų kopijas ir išrašus, naikinama informacija, atsisakoma paklusti ir vykdyti kitus duodamus nurodymus, patys savaime gali iš esmės užkirsti kelią Konkurencijos tarybos įtariamo pažeidimo nustatymui bei daro tiesioginę įtaką Konkurencijos tarybos vykdomai Konkurencijos įstatymo priežiūrai. Atsižvelgiant į tai, už tokio pobūdžio pažeidimą neturėtų būti baudžiama tik simboliškai. ESTT savo praktikoje taip pat yra nurodęs, kad: *„atgrasomasis poveikis yra dar svarbesnis elektroninių rinkmenų atveju, nes jos dėl savo specifinio pobūdžio yra daug lengviau ir greičiau pakeičiamos nei popieriniai dokumentai. Net jei <...> panaikintas elektronines rinkmenas pašto paskyroje dažnai galima atkurti, pavyzdžiui, naudojantis kitomis informatikos priemonėmis (beje, tai irgi įmanoma kai kurių sunaikintų materialių dokumentų atveju), vis tiek neginčytina, kad jas lengva pakeisti, ir tai kelia tam tikrų sunkumų veiksmingai atlikti patikrinimą. Inspektorių paimti popieriniai dokumentai fiziškai lieka jų kontroliuojami iki patikrinimo pabaigos. Tačiau elektronines rinkmenas, net esant inspektoriams, galima greitai paslėpti. Tad jie nežino, ar turi prieigą prie visų elektroninių duomenų ir ar tie duomenys nepakeisti. <...> Komisija nepadarė klaidos, kai ginčijamo sprendimo 87 konstatuojamojoje dalyje konstatavo: jei įmonė nepaiso inspektorių nurodymų, kad visą patikrinimo laikotarpį elektroninio pašto paskyros būtų nepasiekiamos jų naudotojams ir visiškai prieinamos inspektoriams, reikia manyti, kad toks nepaisymas savaime yra sunkus įmonėms per patikrinimą tenkančių procedūrinių įpareigojimų pažeidimas“.*¹²¹ Taigi, atsižvelgiant į tai, kad nagrinėti kludymo veiksmų epizodai (nutarimo 6 dalis) yra susiję su el. pobūdžio informacija, kuri dėl savo specifinio pobūdžio yra daug lengviau ir greičiau pakeičiama, nagrinėjamas pažeidimas laikytinas sunkiu konkurencijos teisės pažeidimu. Padaryto pažeidimo pavojingumą didina tai, kad kludymo veiksmai pasireiškė net keliais epizodais (žr. nutarimo 6 dalį).

(110) Tai, kad tyrimas, dėl kurio buvo vykdomas patikrinimas, buvo nutrauktas, nesudaro pagrindo laikyti šio pažeidimo nepavojingu. Tai aiškintina tuo, kad nagrinėjamas pažeidimas savo sudėtimi yra formalus pobūdžio, todėl nėra reikalaujama nustatyti kokių nors neigiamų pasekmių tyrimui. Neatmestina galimybė, kad būtent dėl tokių kludymo veiksmų, kai yra trinama, modifikuojama, kitaip keičiama įgaliotų pareigūnų prašoma pateikti informacija, tyrimas, dėl kurio buvo vykdomas patikrinimas, yra nutraukiamas.

(111) UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ veiksmai, nors ir pasireiškė keliais kludymo veiksmų epizodais, yra vienkartinio pobūdžio, todėl bazinis baudos dydis pažeidimo atveju apskaičiuojamas įvertinus tik pažeidimo pavojingumą.

(112) Atsižvelgiant į tai, kad UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ pateikti Pareiškimai neatitinka Tvarkos nuostatų reikalavimų, kad būtų galima nustatyti Konkurencijos

minėto Sprendimo Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją 108 punktą), o tai ypač svarbu plombos sugadinimu pasireiškiančio pažeidimo atveju siekiant, kad įmonės negalėtų manyti, kad joms naudingiau sugadinti plombą per patikrinimą <...>“.

¹²¹ ESTT 2014 m. lapkričio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-272/12, EPH, EPIA prieš Europos Komisiją, 108 p.

įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nustatytą lengvinančią aplinkybę pažeidimo ir numatytos baudos pripažinimą Konkurencijos tarybos atliekamo tyrimo metu, taip sudarant sąlygas efektyviau atlikti tyrimą, nėra pagrindo nustatyti šios atsakomybę lengvinančios aplinkybės. Be to, Tyrimas buvo papildytas ir nei UAB Būsto aplinka, nei UAB „Mano Būsto priežiūra“ nepripažino Pranešime nurodytų Tyrimo išvadų. Taigi šios lengvinančios aplinkybės nustatyti nėra pagrindo.

(113) Tam, kad nagrinėjamu atveju būtų galima pritaikyti Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje numatytą atsakomybę lengvinančią aplinkybę „pripažino Konkurencijos tarybos baigto tyrimo metu nustatytas esmines aplinkybes“, reikalinga nustatyti, kad „*subjektas ne tik pripažino tyrimo metu nustatytas faktines aplinkybes, bet ir besąlygiškai bei eksplacitiškai sutiko, jog buvo padarytas pažeidimas. Toks pripažinimas turėtų būti aiškus, nedviprasmiškas ir besąlyginis*“.¹²² Tokių sąlygų nei UAB Būsto aplinka, nei UAB „Mano Būsto priežiūra“ neatitinka, kadangi bendrovės nesutinka dėl padaryto pažeidimo.

(114) Nagrinėjamu atveju taip pat nėra pagrindo nustatyti kitų bendrovių nurodytų lengvinančių aplinkybių. LVAT praktikoje, nagrinėjant konkurencijos teisės pažeidimų bylas, yra pažymėta, kad institucijos (Konkurencijos tarybos) tyrimo metu duotų nurodymų ūkio subjektams vykdymas ir prašomos informacijos pateikimas negali būti kvalifikuojamas kaip bendradarbiavimas ar pagalba konkurencijos institucijai.¹²³ Tai, kad ūkio subjektai suteikė galimybę savo darbuotojams darbo metu vykti į Konkurencijos tarybos apklausą, po daugiau nei dviejų valandų suteikė prieigą prie Serverio, pateikė Konkurencijos tarybos reikalautą informaciją (pažymėtina, kad prieiga buvo suteikta ne prie visos prašytos informacijos, kadangi, nustatyta, kad informacija, buvusi [ASMENS DUOMENYS] el. pašto paskyroje, buvo trinta, modifikuota, kitaip keista arba apribotas naujų el. laiškų pateikimas į el. pašto paskyrą) nesudaro pagrindo šių veiksmų vertinti kaip atsakomybę lengvinančių aplinkybių, kadangi tai yra Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų privalomų nurodymų vykdymas. Tai, kad bendrovės inicijavo susitikimus dėl pažeidimo ir maksimalios baudos pripažinimo, pažeidimas neva objektyviai nenulėmė jokių pasekmių taip pat nesudaro pagrindo pripažinti kokios nors atsakomybę lengvinančios aplinkybės.

(115) Taigi, nagrinėjamu atveju atsakomybę lengvinančių ar sunkinančių aplinkybių nenustatyta.

(116) Apibendrinant tai, kas išdėstyta Konkurencijos taryba skiria UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ 1 074 416 Eur baudą, už kurią bendrovės atsako solidariai.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 6 punktais, 25 straipsnio 6 dalimi, 36 straipsnio 3 dalimi, 37 straipsniu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a:

1. Pripažinti, kad UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ pažeidė Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 6 punktų ir 25 straipsnio 6 dalies reikalavimus.
2. Už šio nutarimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą solidariai UAB Būsto aplinka ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ skirti 1 074 416 Eur piniginę baudą.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsnio 1 dalimi, paskirta piniginė bauda per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos

¹²² LVAT 2010 m. gegužės 27 d. sprendimas adm. byloje Nr. A⁸⁵⁸-294/2011, UAB „Anoniminių alkoholikų klubas“ prieš Konkurencijos tarybą, 2012 m. lapkričio 27 d. nutartis adm. byloje Nr. A⁸²²-3003/2012, UAB „Plungės duona prieš Konkurencijos tarybą.

¹²³ LVAT 2016 m. gegužės 2 d. sprendimas adm. byloje Nr. A-97-858/2016, UAB „Eturas ir kt. prieš Konkurencijos tarybą, 2017 m. balandžio 18 s. nutartis adm. byloje Nr. A-899-858/2017, UAB „AMIC Lietuva“ prieš Konkurencijos tarybą.

turi būti sumokėta į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą¹²⁴ (įmokos kodas 6920, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752).

Per nurodytą terminą nesumokėjus baudos, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.210 straipsnio 2 dalyje nurodytos palūkanos. Palūkanos neskaičiuojamos baudos ar jos dalies atidėjimo laikotarpiu ir tuo atveju, kai Konkurencijos taryba priima sprendimą nesikreipti į antstolį dėl baudos priverstinio išieškojimo.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 33 straipsnio 3 dalimi, skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo už Konkurencijos įstatymo pažeidimą ūkio subjektui paskirta bauda, nesustabdo Konkurencijos tarybos nutarimo vykdymo, išskyrus atvejus, kai Konkurencijos taryba, vadovaudamasi šio įstatymo 39 straipsnio 7 dalimi, priima sprendimą nesikreipti į antstolį dėl baudos priverstinio išieškojimo arba jeigu teismas nusprendžia kitaip. Konkurencijos taryba priima sprendimą nesikreipti į antstolį dėl priverstinio baudos išieškojimo bylinėjimosi teisme laikotarpiu, kai Konkurencijos tarybos nutarimas, kuriuo paskirta bauda, apskundžiamas teismui ir ūkio subjektas pateikia Konkurencijos tarybai finansų įstaigos suteikiamą finansinę garantiją ir (arba) draudimo įmonės laidavimo draudimą, kurie padengtų paskirtos baudos sumą (Konkurencijos įstatymo 39 straipsnio 7 dalis).

Pirmininko pavaduotojas, pavaduojantis pirmininką

Elonas Šatas

¹²⁴ Nr. LT78 7290 0000 0013 0151 (AB „Citadele“ bankas); Nr. LT74 4010 0510 0132 4763 (Luminor Bank AB); Nr. LT05 7044 0600 0788 7175 (AB SEB bankas); Nr. LT32 7180 0000 0014 1038 (AB Šiaulių bankas); Nr. LT74 7400 0000 0872 3870 (*Danske Bank A/S* Lietuvos filialas); Nr. LT12 2140 0300 0268 0220 (Luminor Bank AB); Nr. LT24 7300 0101 1239 4300 (AB „Swedbank“); LT42 7230 0000 0012 0025 (UAB Medicinos bankas).